

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
NÁRODOHOSPODÁRSKA FAKULTA

Evidenčné číslo: 101006/I/2024/36124048424260868

**Transferové oceňovanie a dokumentácia ako nástroj
obmedzenia presúvania ziskov a znižovania základu dane**

Inžinierska práca

2024

Bc. Adam Búzek

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
NÁRODOHOSPODÁRSKA FAKULTA

**Transferové oceňovanie a dokumentácia ako nástroj
obmedzenia presúvania ziskov a znižovania základu dane**

Inžinierska práca

Študijný program: Financie a dane

Študijný odbor: Ekonómia a manažment

Školiace pracovisko: Katedra financií

Vedúci záverečnej práce: doc. Ing. Mgr. Jana Kubicová, PhD., MBA

Bratislava 2024

Bc. Adam Búzek

ABSTRAKT

BÚZEK, Adam: *Transferové oceňovanie a dokumentácia ako nástroj obmedzenia presúvania ziskov a znižovania základu dane.* – Ekonomická univerzita v Bratislave. Národohospodárska fakulta; Katedra financií. – Vedúci/vedúca záverečnej práce: doc. Ing. Mgr. Jana Kubicová, PhD., MBA. – Bratislava: NHF, 2024, počet strán 76

Cieľom záverečnej práce je pochopenie problematiky transferového oceňovania a jeho vplyv na základ dane. Snažili sme sa o definovanie kľúčových pojmov transferového oceňovania. Snažili sme sa o opis a odôvodnenie cien transferov, ktoré boli aplikované na jednotlivé transakcie. Ďalej sa zameriavame na pochopenie ekonomickej podstaty tvorby transferových cien a výber príslušných metód transferového oceňovania. Na základe fiktívnej spoločnosti si ukážeme ako sa pristupuje k oceňovaniu služieb a tovarov, opíšeme si rozdiely v prístupe a dôsledky, ktorým subjekt môže čeliť pri ich nesprávnom posúdení. Poukážeme na to ako nejednoznačné a subjektívne je určovanie výšky novej obchodnej prírážky. Teoretické poznatky nadobudnuté v úvode práce následne použijeme na ukážku toho či transferové oceňovanie skutočne slúži ako nástroj na zamedzenie presunu ziskov. Ako takéto presuny vplývajú na tuzemské závislé osoby a ako by vplývali v prípade zahraničných závislých osôb. Následne sa pozrieme na stanoviská finančnej správy na konkrétne prípady z praxe a posúdime či v našom prípade existuje riziko zvýšenia základu dane daňovým úradom alebo či ceny spĺňajú princíp nezávislého vzťahu.

Kľúčové slová: Transferové oceňovanie, princíp nezávislého vzťahu, závislé osoby, cena transferu, metódy oceňovania transferov, nástroj na zamedzenie presúvania ziskov.

ABSTRACT

BÚZEK, Adam: *Transfer pricing and documentation as a tool to limit profit shifting and tax base reduction* - University of Economics in Bratislava. Faculty of National Economy; Department of Finance. - Thesis supervisor: doc. Ing. Mgr. Jana Kubicová, PhD., MBA. - Bratislava: NHF, 2024, number of pages 76

The aim of the thesis is to understand the transfer pricing and its impact on the tax base. We have tried to define the key concepts of transfer pricing, We have tried to describe and justify the kind of transfers that have been applied to individual transactions. Further, we have focused on understanding the economic substance of transfer pricing and the selection of appropriate transfer pricing methods. Using a fictitious company as a case study, we illustrate how services and goods are approached for transfer pricing, describing the differences in approach and the consequences an entity may face if they are incorrectly assessed. We will point out how ambiguous and subjective the determination of the amount of a possible trade mark-up is. We will then use the theoretical insights gained in the introduction to demonstrate whether transfer pricing actually serves as a tool to prevent profit shifting. How such transfers affect domestic dependents and how they would affect foreign dependents. We will then look at the views of the tax authorities on specific cases from practice and assess whether in our case there is a risk of an increase in the tax base by the tax authorities or whether the prices meet the arm's length principle.

Keywords: transfer pricing, arm's length principle, dependants, transfer pricing, transfer pricing methods, profit shifting avoidance tool

Pod'akovanie

Ďakujem vedúcej diplomovej práce doc. Ing. Mgr. Jana Kubicová, PhD., MBA za jej cenné poznatky, rady a pripomienky, ktorými bola nápomocná pri tvorbe tejto práce.

Obsah

Úvod.....	9
1. Súčasný stav riešený doma a v zahraničí.....	11
1.1. Definícia transferového oceňovania.....	12
1.2. Medzinárodná právna úprava transferového oceňovania.....	15
1.2.1. Transfer Pricing Guidelines for Multinational Enterprises and Tax Administrations, OECD.....	16
1.3. Právna úprava transferového oceňovania v SR.....	17
1.4. Definícia závislej osoby	20
1.5. Princíp nezávislého vzťahu	21
1.6. Analýza porovnateľnosti	22
1.6.1. Analýza okolností platiteľa dane	23
1.6.2. Klasifikácia kontrolovanej transakcie a výber skúmanej strany.....	23
1.6.3. Funkčná analýza	24
1.6.4. Riziková analýza.....	25
1.6.5. Zmluvné podmienky	26
1.6.6. Ekonomické okolnosti	26
1.6.7. Podnikateľské stratégie	27
1.7. Porovnateľné nezávislé transakcie	27
1.7.1. Prijatie alebo odmietnutie porovnateľných údajov.....	28
1.7.2. Úpravy z hľadiska porovnateľnosti	28
1.7.3. Trhové rozpätie	29
1.8. Metódy oceňovania transferov	29
1.6.1 Metóda nezávislej trhovej ceny (comparable uncontrolled price method – CUP)	30
1.6.2. Metóda následného predaja (The Resale Price Method – RPM).....	31
1.6.3. Metóda zvýšených nákladov (The Cost Plus Method – CPM).....	31
1.6.4. Metóda delenia zisku (Profit split method – PSM).....	32
1.6.5. Metóda čistého obchodného rozpätia (Transactional Net Margin Method – TNMM).....	33
1.9. Výber vhodnej metódy	34
1.10. Dokumentácia transferového oceňovania.....	34
1.10.1. Obsah transferovej dokumentácie	36
1.11. Schémy daňových únikov.....	38
2. Cieľ práce, metodika práce a metódy skúmania	41
3. Výsledky práce a diskusia.....	44

3.1.	Charakteristika spoločnosti CJS Slovensko, spotrebné družstvo.....	44
3.1.1.	Členovia CJS a členská základňa.....	44
3.1.2.	Štruktúra skupiny.....	44
3.1.3.	Organizačná štruktúra.....	45
3.1.4.	Podnikateľská činnosť skupiny.....	45
3.2.	Popis transakcií medzi závislými spoločnosťami.....	46
3.2.1.	Hladina významnosti.....	46
3.3.	Analýza porovnateľnosti v praxi.....	47
3.3.1.	Identifikácia daňovníka.....	47
3.3.2.	Použitie vybranej metódy oceňovania transferov – metóda čistého obchodného rozpätia a metóda zvýšených nákladov.....	47
3.3.3.	Databáza použitá pri vyhľadávaní.....	48
3.3.4.	Postup analýzy.....	48
3.3.5.	I. Etapa – Kvantitatívna analýza.....	48
3.3.6.	Etapa II – Kvantitatívna analýza.....	52
3.3.9.	Použitie údajov za viacero rokov a priemeru viacerých rokov.....	55
3.3.10.	Výsledky.....	57
3.3.11.	Využitie rozpätí.....	58
3.4.	Zhrnutie vykonávaných funkcií spoločnosti CJS.....	59
3.5.	Vysvetlenie dôvodov pre záver, že kontrolované transakcie sú v súlade s princípom nezávislého vzťahu.....	59
3.6.	Predaj tovaru – Hotové výrobky.....	60
3.6.1.	Daňové dôsledky zlého určenia ceny transferu – predaj tovaru.....	61
3.7.	Predaj služby - manažérske služby.....	63
3.7.1.	Daňové dôsledky zlého určenia ceny transferu – predaj manažérskych služieb.....	64
3.7.2.	Problémy s dokazovaním vykonania služby.....	65
3.7.3.	Rozsudok súdu SR v súvislosti s fakturáciou manažérskych služieb.....	66
3.8.	Nákup služby – Logistické služby.....	66
3.8.1.	Daňové dôsledky zlého určenia ceny transferu – nákup logistických služieb.....	67
3.9.	Výsledky a odporúčania.....	68
4.	Záver.....	71
	Zoznam použitej literatúry.....	73

Zoznam tabuliek

Tabuľka 1 - Typy a povinnosti v rámci transferovej dokumentácie.....	35
Tabuľka 2 - Kontrolované transakcie so závislými osobami.....	46
Tabuľka 3 - Vyhľadávanie pomocou databázy TP Catalyst.....	48
Tabuľka 4 - Záverečný súbor porovnateľných transakcií.....	53
Tabuľka 5 - OMTC porovnateľných nezávislých spoločností za obdobie rokov 2019 -2021	56
Tabuľka - Štatistické rozdelenie ukazovateľa OMTC porovnateľných nezávislých spoločností	58
Tabuľka 7 - Tabuľka vykonávaných funkcií CJS.....	59
Tabuľka 8 - Finančné výsledky CJS za rok 2021 (v eur.)	60
Tabuľka 9 - Predaj tovaru	61
Tabuľka 10 - Očenenie miezd CJS – pre účely predaja manažérskych služieb	63
Tabuľka 11 – Predaj manažérskych služieb	63

Zoznam Schém

Schéma 1- Priebeh presunu ziskov u závislých osôb	13
Schéma 2 - Výsledok hospodárenia a daňové zaťaženie závislých osôb pred presunom ziskov, resp. pred vykonaním fiktívnej transakcie	39
Schéma 3 - Výsledok hospodárenia a daňové zaťaženie po presune ziskov, resp. po vykonaní fiktívnej transakcie.....	39
Schéma 4 - Štruktúra skupiny CJS	45
Schéma 5 - Organizačná štruktúra spoločnosti.....	45
Schéma 6 - Reálna situácia CJS.....	62
Schéma 7 - Situácia v prípade straty CJS	62
Schéma 8 - Zvýšenie základu dane CJS	64
Schéma 9 - Vplyv transakcie na výšku dane v SR a zahraničí	68

Zoznam Obrázkov

Obrázok 1 - Riadok 110 daňového priznania	65
---	----

Zoznam Grafov

Graf 1 - Počet daňových kontrol zameraných na transferové oceňovanie v rámci medzinárodného zdaňovania.....	18
Graf 2 - Suma daňových nálezov z daňových kontrol zameraných na transferové oceňovanie	19

Úvod

„Transferové oceňovanie, tzv. *transfer pricing* je v súčasnosti oblasťou, ktorej sa prikladá čoraz väčší dôraz. Rozvojom ekonomík a globalizáciou dochádza k prepojeniu spoločností, ktoré vytvárajú nadnárodné entity. Nadnárodné spoločnosti realizujú svoje aktivity v rôznych krajinách sveta, resp. tieto aktivity alokujú tak, aby to pre skupinu bolo výhodné z pohľadu nákladov, efektivity, prípadne za účelom daňovej optimalizácie. Zámery tohto charakteru sme mohli pozorovať už v období 1. svetovej vojny, kedy občania prevádzali svoj majetok do zahraničia so snahou vyhnúť sa tak vyššiemu zdaneniu. Verejná moc v týchto obdobiach často siahala po vysokom zdanení aby naplnila štátny rozpočet.“¹

Podobne konajú aj obchodné spoločnosti, ktorých primárnym cieľom je dosahovanie zisku. Tento zisk však podlieha zdaneniu a preto je pre podnik výhodné aby skupina mala čo najväčšie zisky v krajine, kde podlieha najmenej daňovej povinnosti. Takýto presun ziskov z jednej krajiny do druhej sa realizuje prostredníctvom vnútro podnikových transakcií. Transakcie vo vnútri podniku by však mali prebiehať za rovnakých podmienok ako transakcie s nezávislými osobami, resp. podnikmi. Krajiny sa však snažia takýmto presunom zabrániť, pretože to pre krajinu znamená, že ten zisk nemôže zdaňovať a príde tak o čiastku do štátneho rozpočtu. Legislatívna úprava sa v rámci jednotlivých krajín líši. Na medzinárodnej úrovni vznikajú princípy, postupy ako posudzovať transakcie medzi závislými osobami, ktoré sú všeobecne akceptované. Medzi najväčších a najvplyvnejších zástupcov v tejto oblasti zaraďujeme Organizáciu pre hospodársku a ekonomickú spoluprácu.

Témou inžinierskej práce je určovanie cien transferov a tvorba transferovej dokumentácie k špecifickým transakciám. V práci sa zameriavame na definovanie kľúčových pojmov transferového oceňovania, stanovenie transferových cien, ich podrobný opis a odôvodnenie. Posudzujeme vhodnosť výberu metódy transferového oceňovania a porovnávame možné dôsledky, ktoré by mohli nastať, pokiaľ by ceny týchto transferov neboli stanovené správne a aký vplyv bude mať ich správne stanovenie na základ dane. Kvantifikujeme možnosti, ktorými môžu subjekty argumentovať pri daňovej kontrole akým spôsobom dochádza k úprave základu dane po zistení zlého stanovenia ceny transferu.

¹ KOČIŠ, Michal: Úvod do práva transferového oceňovania. Wolters Kluwer, Bratislava 2015, ISBN 978-80-8168-226-1, str. 19

V úvode práce sa zameriavame na teoretické východiská transferového oceňovania. Tieto znalosti používame na vysvetlenie možností presúvania ziskov a odôvodnenie výberu jednotlivých metód transferového oceňovania. Následne tieto znalosti aplikujeme vo výsledkoch práce na konkrétne transakcie realizované fiktívnou spoločnosťou. Transakcie sú namodelované tak, aby sme dokázali uchopiť každý aspekt oceňovania transferov a zároveň poukázali na subjektivitu tohto procesu. Snažili sme sa o odôvodnenie výberu metódy pre príslušnú transakciu, možnosti argumentácie pri prípadnej daňovej kontrole, ukážku úpravy základu dane v prípade, že by ceny neboli stanovené v princípe nezávislého vzťahu. Pri našich záveroch a tvrdeniach sa v závere opierame o rozhodnutia finančnej správy. Práca smeruje k záveru, ktorým je odpoveď na otázku či transferové oceňovanie slúži ako nástroj na zamedzenie presúvania ziskov. Ako možno subjektívne tento nástroj ohýbať a či jeho aplikácia pri vnútroštátnych transakciách nespôsobuje len zbytočnú ekonomickú záťaž a povinnosť pre menšie subjekty.

1. Súčasný stav riešený doma a v zahraničí

Oblasť transferového oceňovania sa v poslednom období význačne zmenil. Ako jednu z hlavných príčin môžeme považovať zvýšenú aktivitu orgánov finančnej správy v oblasti transferových cien a to najmä na rozsahu a frekvencii daňových kontrol. Praktiky a snaha o krátenie daní spoločnosťami vedú štáty a medzinárodné organizácie k zavádzaniu nových a komplexnejších opatrení, ktorých cieľom je zamedziť špekulatívnemu prelievaniu ziskov nadnárodných spoločností

„Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (ďalej „OECD“) rozvinula najkomplexnejšiu úpravu v oblasti prevodných cien, ktorá sa neustále aktualizuje. Smernica k transferovým cenám pre medzinárodné spoločnosti a daňové správy.“², tento dokument je medzinárodným štandardom vzťahujúcim sa k finančnej správe, ktorá monitoruje aktivity nadnárodných spoločností. Jej posledná aktualizácia prebehla v roku 2022. Túto „aktualizáciu“ považujeme skôr ako konsolidáciu už existujúcich dokumentov čiže nejde o zmenu, ktorá by diametrálne zmenila spôsob transferového oceňovania. OECD Transfer Pricing Guidelines nie je pre členské krajiny OECD záväzný dokument, ale jeho použitie sa odporúča.

Na Slovensku je problematika transferového oceňovania relatívne čerstvou témou . Do roku 2015, zákonom č. 595/2003 Z.z. o dani z príjmov, transferové oceňovanie sa v SR uplatnilo iba na cezhraničné transakcie. Od roku 2015 sa uvedená problematika týka všetkých podnikateľských subjektov, ktoré vykonávajú obchodné transakcie aj na území SR s ekonomicky alebo personálne prepojenými osobami, s osobami blízkymi, v príbuzenskom alebo rodinnom vzťahu, teda pokiaľ hovoríme o obchodoch s tzv. závislými osobami. „To znamená, že zisky nadobudnuté z takýchto obchodov, ktoré vzniknú v dôsledku rozdielnych podmienok v rámci obchodných alebo finančných vzťahov medzi nezávislými aj závislými osobami, ale aj zisky, ktoré neboli dosiahnuté v dôsledku týchto rozdielov, je potrebné zahrnúť do ziskov spoločnosti a zdaniť ich.“³

² Transfer Pricing Guidelines for Multinational Enterprises and Tax Administrations, [online], [cit. 2023-11-10] Dostupné na: https://read.oecd-ilibrary.org/taxation/oecd-transfer-pricing-guidelines-for-multinational-enterprises-and-tax-administrations-2022_0e655865-en

³ BÁNOCIOVÁ, Anna; MARTINKOVÁ, Slavomíra. VPLYV TRANSFEROVÉHO OCEŇOVANIA V ČINNOSTI PODNIKOV. *Aktuálne otázky trvalo udržateľného rozvoja miest a obcí*, 2017, 21 s., [online], [cit. 2024-03-10], Dostupné na: <https://unibook.upjs.sk/img/cms/2017/fvs/aktualne-otazky-2017-final.pdf>

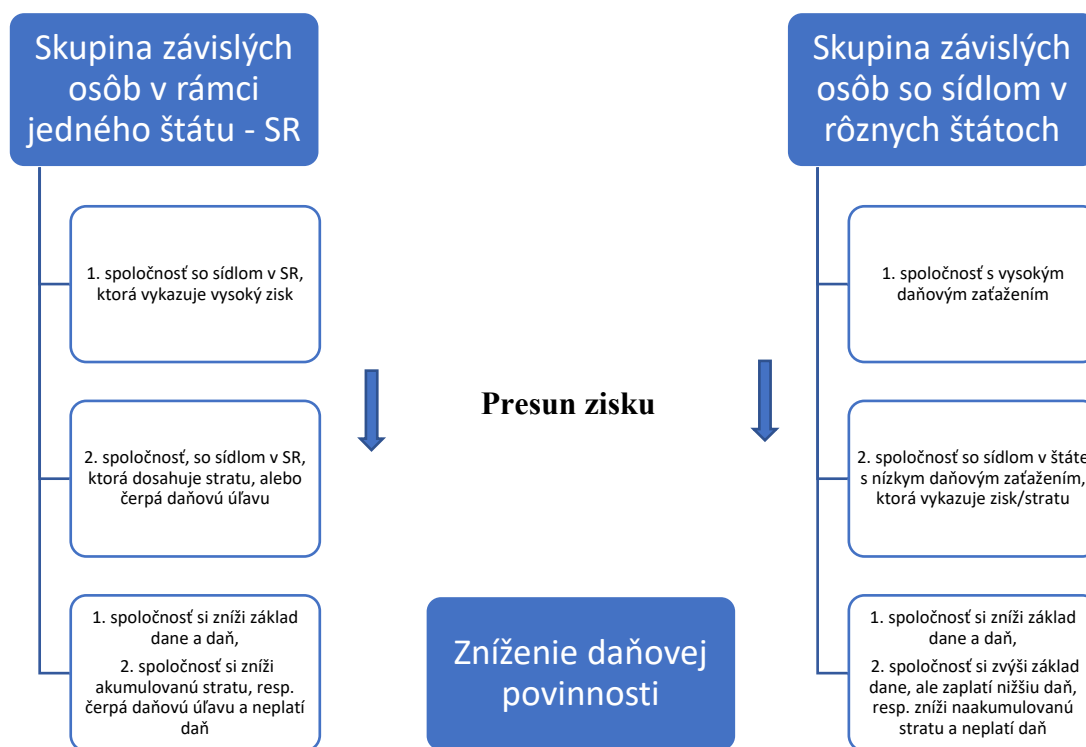
V nasledujúcich častiach sa zameriame na detailný opis a zadefinovanie jednotlivých pojmov z oblasti transferového oceňovania. Následne sa budeme venovať právnym predpisom na národnej ale aj medzinárodnej úrovni, ktoré túto problematiku riešia.

1.1. Definícia transferového oceňovania

Pod pojmom transferové oceňovanie chápeme oceňovanie kontrolovaných transakcií medzi závislými osobami za podmienok dodržania princípu nezávislého vzťahu. „Jeho úlohou je určiť správnosť stanovenia transferových cien, vykázanie objektívneho výsledku hospodárenia v závislosti od reálnych ekonomických prínosov a zabezpečenie spravodlivého rozdelenia ziskov medzi jednotlivých členov skupiny a do príslušnej daňovej jurisdikcie.“⁴ Cieľom každého podnikateľa je generovať zisk. Z pohľadu nadnárodných spoločností je teda najvýhodnejšie generovať zisk v krajinách s najnižším daňovým zaťažením. Dôvodom je často to, že čím menej musí spoločnosť zaplatiť na dani, tým viac môže reinvestovať, rozvíjať svoje podnikanie a zostane im viac peňazí na prerozdelenie. Takúto daňovú výhodu môžu nadnárodné spoločnosti dosiahnuť pomocou presúvania ziskov medzi závislými osobami v rámci jurisdikcie jedného štátu, prípadne presunom ziskov medzi dvoma štátmi. Presun (transfer) zisku sa spravidla realizuje cez ciele oceňovanie výrobkov, tovarov, služieb a iných plnení, napr. úrokov. Z tohto je odvodený aj názov „Transferové oceňovanie“.⁵ Uvedené príklady ilustruje nasledujúca schéma:

⁴ BAŠTINCOVÁ, Anna. Daňové dôsledky transferového oceňovania zahraničných závislých osôb. *Economics And Informatics*, 2015, 13.2.c, [online], [cit.2023-11-10], Dostupné na: <https://ei.fhi.sk/index.php/EAI/article/view/15>

⁵ Transferové oceňovanie premium. In *Aktuálne zmeny v transferovom oceňovaní pre rok 2023* [online], [cit. 2023-11-10], Vydanie Bratislava, 2023. dostupné na <https://transferoveocenovanie.uad.sk/>

Zdroj: Vlastné spracovanie

Hlavným účelom transferového oceňovania je zabezpečiť oceňovanie kontrolovaných transakcií tak, aby boli spravodlivé a odrážali skutočné ekonomické prínosy oboch účastníkov danej transakcie. Tento stav možno dosiahnuť len v prípade dodržania nezávislého vzťahu. „Na ekonomické účely transferové oceňovanie možno vyjadriť ako hodnotu účtovanú jedným segmentom za dodanú službu alebo tovar inému segmentu toho istého podniku.“⁶ Je to metodika slúžiaca na zdokumentovanie, stanovenie alebo preverenie cien tak, aby zodpovedali princípu nezávislému vzťahu.

Princíp nezávislého vzťahu (Arm's length principle) je medzinárodne uznávanou normou, dohodnutou členskými štátmi OECD. Považuje sa za teoretický základ transferového oceňovania. „Dáva finančným inštitúciám možnosť upravovať základ dane, resp. navyšovať základ dane o rozdiel, ktorý by spoločnosti vznikol ak sa ceny, resp. zisky použité v kontrolovaných transakciách líšia od cien a ziskov, ktoré by dosiahla v porovnateľných nekontrolovaných transakciách za porovnateľných okolností.“⁷

⁶ CENIGOVÁ, A.: Podvojný účtovníctvo podnikateľov 2022 [Double-entry bookkeeping of entrepreneurs 2022], Bratislava: Ceniga, 2022. ISBN: 9788097327422

⁷ BALÁŽI, Filip, LAZORÍKOVÁ, Elena. (2022). Transfer Pricing of Domestic Controlled Transactions in the Conditions of the Slovak Republic. Financial Law Review., str. 18,19,

Transakciou rozumieme akýkoľvek obchodný alebo finančný vzťah medzi zmluvnými stranami. Môže ísť o nákup alebo predaj produktov, poskytovanie služieb, úverov alebo pôžičiek. Poskytovanie práv na používanie hmotného a nehmotného majetku v prospech inej osoby. Každá z transakcií má vplyv na to aké postupy budú používané pri transferovom oceňovaní.

Kontrolovanou transakciou je transakcia uskutočnená medzi ekonomicky, personálne alebo inak prepojenými osobami. Táto prepojenosť medzi zmluvnými stranami by mohla významne ovplyvňovať výšku transferových cien. Na daňové účely by tak tieto ceny mali zodpovedať princípu nezávislého vzťahu, kedy predávajúci a kupujúci konajú v rámci vlastného úžitku a vo svojom konaní nepodliehajú inštrukciám alebo príkazom inej osoby.⁸

Cena transferu je cena transakcií dohodnutá medzi závislými osobami. Bežným príkladom sú napríklad transakcie vo vnútri nadnárodnej skupiny. Ide o skupinu minimálne dvoch kapitálovo prepojených, ale právne samostatných podnikov. Každý z týchto podnikov má sídlo v inom štáte. Pri bežných obchodoch medzi nezávislými osobami sa predávajúci snaží o maximalizáciu predajnej ceny za účelom vysokého výnosu. Naopak kupujúci sa snaží o čo najnižšiu kúpnu cenu za účelom minimálnych nákladov. Tento trhový regulátor však v prípade závislých osôb nefunguje, pretože obaja majú rovnaký zámer a tým je prospech skupiny. Maximalizácia zisku skupiny ako celku je primárnym cieľom a skupina môže obetovať zisky jednotlivých členov skupiny.

Ceny transferu môžu bezprostredne ovplyvňovať výšku zisku vytvorenú členom skupiny v štáte, v ktorom pôsobí. Ak členovia konkrétnej nadnárodnej skupiny obchodujú za ceny, ktoré nie sú v súlade s princípom nezávislého vzťahu, potom príjem, resp. výnos v konkrétnom štáte nezodpovedá skutočným ekonomickým výnosom podniku, ktorý realizuje tieto transakcie. To vedie k deformácii ziskov – v jednom štáte neprimerane nízke zisky a v inom štáte neprimerane veľký zisk. Na odstránenie podobných deformácií slúži Modelová zmluva OECD o zamedzení dvojitého zdanenia. Tvorí východiskovú bázu pre bilaterálne zmluvy o zamedzení dvojitého zdanenia uzatvárané nielen medzi členskými štátmi OECD navzájom, ale aj medzi členskými a nečlenskými štátmi. Princíp nezávislého vzťahu je súčasťou aj Modelovej zmluvy OSN o zamedzení dvojitého zdanenia. Jednotlivé

⁸ Zákon o dani z príjmov č. 595/2003 Z.z. v znení neskorších predpisov, par. 6 ods. 3

štáty väčšinou tento princíp implementujú vo svojich vnútroštátnych daňových predpisoch, ide teda o celosvetovo akceptovaný princíp.

Postup pri uplatňovaní princípu nezávislého vzťahu je podrobne spracovaný v Smernici OECD o transferovom oceňovaní pre nadnárodné spoločnosti a daňové správy.⁹ Smernica je tvorená 3 časťami. Prvá časť obsahuje definíciu nezávislého vzťahu ako medzinárodne uznávaného konsenzu, návod, ako tento princíp aplikovať, akým spôsobom vykonávať analýzu porovnateľnosti a popis jednotlivých metód na určenie, či sú jednotlivé podmienky stanovené v obchodných vzťahoch určené v súlade s princípom nezávislého vzťahu. Takisto obsahuje prístupy na riešenie a elimináciu sporov v oblasti transferového oceňovania a základné požiadavky na dokumentáciu predkladanú na posúdenie, či sú alebo nie sú realizované transakcie v súlade s princípom nezávislého vzťahu. Druhá časť obsahuje osobitné podmienky pri transfere nehmotného majetku a poskytovaní služieb v rámci skupiny nadnárodných spoločností, ako aj postup pri uplatňovaní princípu nezávislého vzťahu v prípade dohôd o príspevkoch na náklady uzatváraných v rámci skupiny. Obsahom tretej časti je postup pre vypracovanie opatrení predchádzajúcich oceneniu podľa procedúry vzájomných dohôd. Aj napriek tomu že táto smernica nie je pre Slovensko záväzná, obsahuje návody a odporúčania, akým spôsobom preveriť, či podmienky transakcie realizovanej medzi závislými osobami sú v súlade s princípom nezávislého vzťahu. Je považovaná za „príručku“ pri uplatňovaní vnútroštátnych predpisov v rámci transferového oceňovania.¹⁰

1.2. Medzinárodná právna úprava transferového oceňovania

Napriek tomu že hlavné slovo v rámci nastavenia politiky transferového oceňovania majú konkrétne štáty, je nereálne aby nebol zohľadnený prvok medzinárodných štandardov v súvislosti s nadnárodnými spoločnosťami. Vplyvom štandardizovania medzinárodného zdaňovania a rozširovaním globalizácie, a tým množením zmlúv o zamedzení dvojitého zdanenia sa zjednocuje aj nastavenie prevodných cien. V rámci medzinárodnej spolupráce vznikli viaceré dokumenty, z ktorých čerpajú národné legislatívy. Patrí sem napríklad:

- Smernica o prevodných cenám pre medzinárodné spoločnosti a daňové správy (Transfer Pricing Guidelines for Multinational Enterprises and Tax Administrations, OECD)

⁹ angl. OECD Transfer Pricing Guidelines for Multinational Enterprises and Tax administrations

¹⁰ SOJKA, Vlastimil; BARTOŠOVÁ, Monika; FEKAR, Pavel; MAŠEK, Jan; NEŠLEHA, Matěj; VAŇOUSOVÁ, Ivana. Mezinárodní zdanění příjmů. Smlouvy o zamezení dvojího zdanění a zákon o daních z příjmů. 4. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2017. 360 s. ISBN 978-80-7552-688-5. Kapitola 5, s. 203–215.

- Uznesenie Rady EÚ č.2006/C 176/01 (Code of Conduct on Transfer Pricing Documentation for Associated Enterprises in the European Union)
- Arbitrážny dohovor na zamedzenie dvojitého zdanenia ziskov nadnárodných spoločností v rámci EÚ (Arbitration Convention, EU)

Za účelom zjednotenia postupov v rámci transferového oceňovania sú v medzinárodnom rozmere používané princípy a postupy upravené v OECD TP¹¹ guidelines. Táto smernica sa stala kľúčovým prameňom pre orgány finančnej správy, tak pre daňovníkov pri riešení problémov v oblasti transferového oceňovania. Za účelom prekonania bariér na úrovni EU vzniklo - Spoločné Európske Fórum prevodných cien (EU Joint Transfer Pricing Forum).¹²

1.2.1. Transfer Pricing Guidelines for Multinational Enterprises and Tax Administrations, OECD

„Hlavným orgánom OECD pre daňovú politiku je komisia pre fiškálne záležitosti. Počiatky transferového oceňovania začínajú v koncom 70-tych rokov 20. storočia. Zásadný vplyv na túto oblasť mala správa „Prevodné ceny a nadnárodné podniky“ z roku 1979, ktorá sa zaoberala princípom „nezávisleho vzťahu“. Z pohľadu jeho uplatňovania sa ako najzložitejšie javí ohodnotenie tovarov a služieb nehmotného majetku medzi spoločnosťami. K tomuto účelu vyšla v roku 1995 publikovaná smernica, ktorá sa zameriavala práve na to, či je princíp nezávislého vzťahu pri transakciách medzi závislými osobami dodržaný. Ďalšie rozšírenie smernice sa uskutočnilo v roku 1996, kedy pribudli dve kapitoly VI. a VII. pod názvom „Oceňovanie nehmotného majetku a špecifických služieb poskytovaných v rámci skupiny“, VIII. kapitola „Spoločné zdieľanie nákladov spoločnosti v skupine“ zas rozvinula smernicu v roku 1997. Ako príloha bola v roku 1999 publikovaná časť nazvaná „Predbežné odsúhlasenie cenotvorby správcom dane“. Komisia pre fiškálne záležitosti v roku 2010 schválila a zverejnila prepracovanie kapitol I.-III. smernice a zároveň vydala novú kapitolu IX. týkajúcu sa aspektov transferových cien pri reštrukturalizácii podniku. Zrevidovaný text má dopad na aplikáciu analýz a metód uplatňovaných v rámci prevodných cien.“¹³ Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (OECD) koncom januára 2022 zverejnila nové vydanie Smernice pre transferové oceňovanie určenú pre

¹¹ Skratka pre – transfer pricing

¹² Transfer Pricing Guidelines for Multinational Enterprises and Tax Administrations, OECD

¹³ FEINSCHREIBER, Robert. KENT, Margaret. Transfer pricing handbook : Guidance on the OECD regulations. Hoboken : Wiley, 2012. 429 s. ISBN: 97811183476147, str.3,4

nadnárodné spoločnosti a daňové správy, ktorá aktualizuje znenie Smernice z roku 2017. Ide tak o prvú aktualizáciu po takmer 5 rokoch. Nové vydanie Smernice konsoliduje predchádzajúce publikácie a je rozšírené o zmeny, ktoré boli schválené a diskutované v priebehu posledných rokov od vydania Smernice z roku 2017. Každá krajina môže mať odlišný prístup k implementovaniu Smernice do lokálnej daňovej legislatívy. Niektoré krajiny sa v domácej legislatíve priamo odvolávajú na Smernicu tak, že sú automaticky zahrnuté aj novšie vydania, zatiaľ čo v ostatných krajinách nie je možné Smernicu zahrnúť do domácej legislatívy bez predchádzajúceho administratívneho alebo iného kroku. Napriek absentujúcej právnej záväznosti Smernice v rámci slovenskej legislatívy, správcovia dane stále frekventovanejšie používajú Smernicu ako hlavný výkladový prostriedok pri uplatňovaní pravidiel transferového oceňovania. Nadnárodné spoločnosti by mali chápať, aké dopady môže mať tento vývoj na ich aktivity nie len v domácom prostredí, ale aj v iných jurisdikciách, kde pôsobia.¹⁴

1.3. Právna úprava transferového oceňovania v SR

Právny rámec transferového oceňovania v SR je tvorený:

- Zákonom o dani z príjmov,¹⁵
- Medzinárodné zmluvy o zamedzení dvojitého zdanenia v odbore dane z príjmov a majetku, ktorými je SR viazaná,
- OECD Transfer Pricing Guidelines for Multinational Enterprises and Tax administrations (Smernica OECD o transferovom oceňovaní)
- Zákon o dani z príjmov v nadväznosti na transferové oceňovanie obsahuje tieto časti:
 - a) Identifikáciu/definíciu závislých osôb
 - b) Princíp nezávislého vzťahu
 - c) Metódy oceňovania transferov
 - d) Povinnosť viesť dokumentáciu o transferovom oceňovaní v príslušnom rozsahu

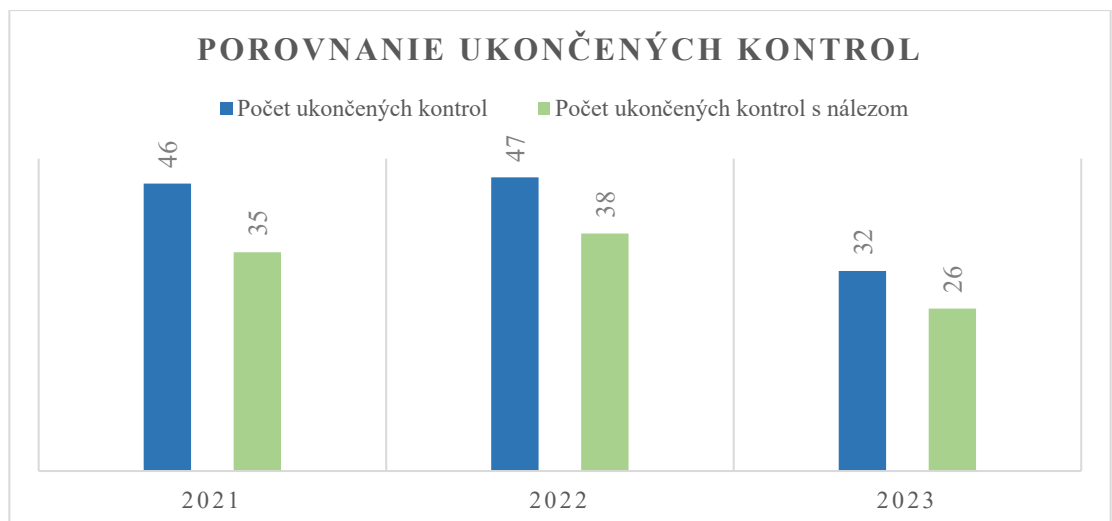
„Transferové oceňovanie sa stáva významnejším predmetom daňových kontrol a súdnych sporov. Prax ukazuje, že v priebehu posledných rokov suma nálezov z ukončených daňových kontrol zameraných na transferové oceňovanie exponenciálne narastala. Najvyššie nálezy z daňových kontrol zameraných na transferové oceňovanie

¹⁴ RONNES, s.r.o. História a vznik transferového oceňovania [online], [cit. 2023-11-12] Dostupné na: <https://profitransferoveocenovanie.sk/historia-a-vznik-transferoveho-ocenovania/>

¹⁵ zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov

predstavovali za rok 2023 sumu 105 430 tis. € (predmetom bola nesprávna aplikácia použitej metódy oceňovania transferov, ocenenie vzájomných transakcií, nákladové úroky z úverov, nepreukázanie oprávnenosti uplatnených nákladov). Na základe údajov od finančného riaditeľstva je možné konštatovať, že síce počet ukončených daňových kontrol zameraných na transferové oceňovanie v porovnaní s predošlými rokmi klesol, suma nálezov má rastúci trend. Tento trend môže svedčiť aj o skutočnosti, že finančná správa systematicky odborne vzdeláva svojich daňových kontrolórov a zlepšuje praktické vedomosti svojich zamestnancov, pričom využíva čoraz sofistikovanejšie metódy a procesy pre vhodný výber daňových subjektov, u ktorých je najvyššia pravdepodobnosť nálezu.¹⁶ Z rozhodnutí súdov môžeme pozorovať, že krajské sudy sa s touto agendou začínajú oboznamovať a majú skôr tendenciu reagovať jednostranne v prospech FR SR (*finančného riaditeľstva SR*).¹⁷

Graf 1 - Počet daňových kontrol zameraných na transferové oceňovanie v rámci medzinárodného zdaňovania

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa údajov zo stránky - opendata.financnasprava.sk

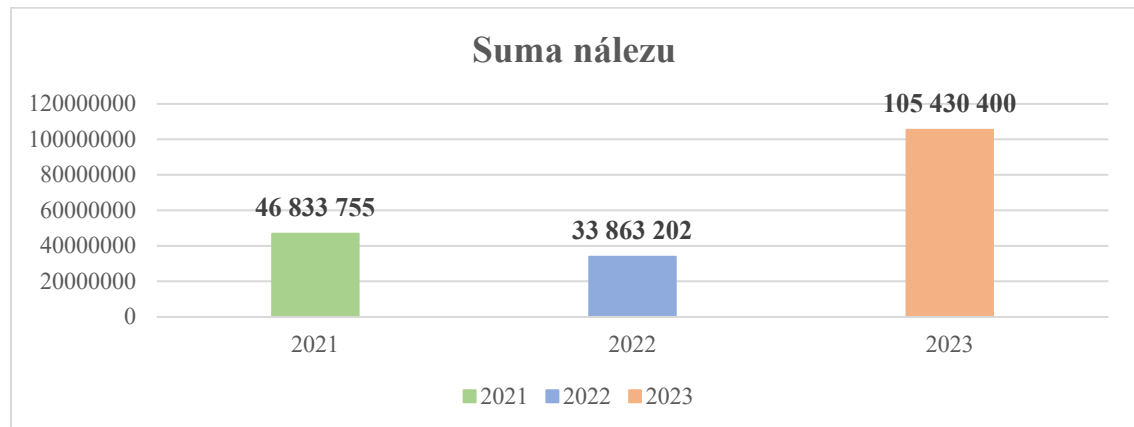
Na Grafe nižšie môžeme pozorovať že aj napriek menšiemu počtu ukončených kontrol s nálezom (26) oproti minulým dvom rokom (35 a 38), je výška nálezu väčšia ako v oboch predošlých rokoch. Dá sa teda predpokladať, že počet kontrol bude vzhľadom na výšku nálezu z roku 2023 rásť. FS SR aj preto dlhodobo spolupracuje na medzinárodných projektoch ako napríklad „Improving the use of Internationally Exchanged Tax Data in Poland and Slovakia“ („Zlepšenie využívania medzinárodne vymieňaných daňových

¹⁶ MYDLÁR, G.: Súčasný trendy v transferovom oceňovaní a jeho právna úprava. [Rigorózna práca]. Univerzita Komenského v Bratislave. Právnická fakulta. Katedra finančného práva. Bratislava: UK, 2021, s. 82 a nasl.

¹⁷ VÝROČNÁ SPRÁVA o činnosti finančnej správy za rok 2023, [online] [cit. 2024-04-10], Dostupná na: https://www.financnasprava.sk/_img/pfsedit/Dokumenty_PFS/Zverejnovanie_dok/Vyroczne_spravy/FS/2024/2024.04.04_VSFS_2023.pdf

informácií v Poľskej republike a v SR“), ktorého cieľom je zlepšiť spracovanie a využívanie daňových informácií získaných na základe automatickej výmeny informácií, konkrétne správ DAC 2 a DAC 4, a to najmä v súvislosti s transferovým oceňovaním, rizikovými analýzami, IT možnosťami, kvalitou dát, ako aj organizačným nastavením.

Graf 2 - Suma daňových náleзов z daňových kontrol zameraných na transferové oceňovanie

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa údajov zo stránky - opendata.financnasprava.sk

„Priamym a vlastne jediným zdrojom práva na Slovensku je zákon o dani z príjmov, resp. jedinými normatívnymi vetami so všeobecnou záväznosťou, ktoré sú vo vzťahu k domácim aj cezhraničným kontrolovaným transakciám sú pravidlá obsiahnuté v § 17 ods. 5 a § 18 zákona č. 595/2003 Z.z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov („ZDP“). Ustanovenie § 17 ods. 5 prvá veta ZDP zakotvuje princíp nezávislého vzťahu ako nosný princíp, ktorým sa má riadiť prípadná úprava základu dane a v druhej vete odkazuje na § 18 ZDP, ktorý rámcovo vymedzuje metodologické a procesné aspekty uplatňovania princípu nezávislého vzťahu. Pravidlá transferového oceňovania sú síce upravené v zmluvách o zamedzení dvojitého zdanenia, tieto zmluvy vy sa však mali aplikovať až vtedy ak ich aplikácia vyplýva z vnútroštátneho práva, ktoré medzinárodná zmluva obmedzuje alebo vylučuje. V súlade s podstatou medzinárodných zmlúv o zamedzení dvojitého zdanenia teda pravidlá v nich obsiahnuté nenahrádzajú pravidlá zakotvené a uplatňované podľa vnútroštátneho práva. Z toho potom tiež vyplýva, že zmluva o zamedzení dvojitého zdanenia (ani keď má prednosť pred pravidlami vnútroštátneho práva) a jej prípadné doplnkové prostriedky výkladu by v zásade nemali slúžiť na vyplňanie medzier vo vnútroštátnej právnej úprave transferového oceňovania.“¹⁸

¹⁸ BERAN, TOŠKO; KAČALJAK, Matej.: Bulletin Slovenskej komory daňových poradcov, ročník 2021, Dátum vydania 20.9.2021

Smernica OECD má v tomto prípade špecifické postavenie. Nemá rolu ako všeobecne záväzného prameňa na Slovensku, pretože najvyšší súd SR takýto návrh odmietol. Stále by jej však mala byť priznaná relevancia na úrovni odbornej, znaleckej literatúry, pričom jej odporúčania budú posudzované individuálne pre každý špecifický prípad. Ak by sme sa riadili podľa týchto tvrdení, správny postup a aplikácia právnych prameňov pri transferovom oceňovaní by vyzerala nasledovne:

- 1) Aplikácia vnútroštátnych zákonných pravidiel transferového oceňovania zakotvených v § 17 ods. 5 a § 18 ZDP; a až následne ak z vnútroštátnych pravidiel vyplynie potreba úpravy ziskov,
- 2) Subsidiárne aplikovať príslušnú zmluvu o zamedzení dvojitého zdanenia. Táto spolu so smernicou OECD bude slúžiť ako prostriedok na iba takú úpravu základu dane, ktorá bude v súlade s princípom nezávislého vzťahu

1.4. Definícia závislej osoby

Závislou osobou rozumieme blízku, ekonomicky, personálne alebo inak prepojenú osobu. Je definovaná v zákone č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon o dani z príjmov) a to v § 2 písm. n). Ekonomické alebo personálne prepojenie znamená účasť osoby na majetku, kontrole alebo vedení inej osoby alebo vzájomný vzťah medzi osobami, ktoré sú pod kontrolou alebo vedením tej istej osoby alebo v ktorých má táto osoba priamy alebo nepriamy majetkový podiel, pričom účasťou na:¹⁹

- a) majetku alebo kontrole sa rozumie viac ako 25 % priamy alebo nepriamy podiel alebo nepriamy odvodený podiel na základnom imaní alebo na hlasovacích právach,
- b) vedení sa rozumie vzťah členov štatutárnych orgánov alebo členov dozorných orgánov obchodnej spoločnosti alebo družstva k tejto obchodnej spoločnosti alebo družstvu.

Iným prepojením sa chápe vzťah vytvorený za účelom zníženia základu dane alebo zvýšenia daňovej straty.

Zahraničná závislá osoba je taktiež definovaná v zákone o dani z príjmov a to v § 2 písm.

- r) ako vzájomne prepojená tuzemská fyzická alebo právnická osoba so zahraničnou fyzickou

¹⁹ Zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov, § 2 písm. o)

alebo právnickou osobou. Prepojenie môže byť ekonomické, personálne alebo iné resp. môže ísť o blízke osoby.

1.5. Princíp nezávislého vzťahu

Princíp nezávislého vzťahu je vymedzený v zákone č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov, je založený na porovnávaní dohodnutých obchodných podmienok medzi zahraničnými závislými osobami s podmienkami, ktoré si medzi sebou dohodli dva nezávislé subjekty v porovnateľných vzťahoch a za porovnateľných okolností. Pri porovnávaní sa zohľadňujú rôzne faktory – činnosti vykonávané porovnávanými osobami, a to nákup a predaj, výskum a vývoj, montážne práce, výroba, rozsah podnikateľských rizík, vlastnosti predávaného majetku alebo služby, dohodnuté zmluvné podmienky, obchodná stratégia, ekonomické prostredie trhu. Jednotlivé podmienky môžeme považovať za vzájomne porovnateľné v prípade, že medzi nimi neexistuje žiadny signifikantný rozdiel, alebo ak možno tento rozdiel odstrániť.

„Cena predávaného tovaru medzi nezávislými osobami bežne závisí od objektívnych faktorov akými sú napríklad: kvalita, poskytovaná záruka, existencia substitučného tovaru alebo služby, konkurenčné prostredie a nasýtenie trhu a pod. V prípade obchodovania dvoch závislých spoločností pozorujeme že tieto faktory cenu neovplyvňujú. Vo väčšine prípadov ide o snahu zníženia daňovej povinnosti presunom ziskov do krajín s nižším daňovým zaťažením alebo prípadné presúvanie ziskov do stratových spoločností skupiny. V takýchto prípadoch cezhraničných transakcií nestačí túto problematiku posudzovať len z hľadiska vnútroštátnej legislatívy, ale je potrebné ju riešiť v medzinárodnom kontexte.“²⁰

Porovnávanie transakcií vyžaduje podrobne preskúmanú podstatu kontrolovaných aj nekontrolovaných transakcií. Kľúčovou je najmä preverenie samotnej transferovej ceny, ktorá bola použitá v kontrolovanej transakcii, pretože nezávislé trhové ceny ovplyvňujú rôzne faktory a sú ovplyvnené mnohými činiteľmi. Všeobecne platí, že cena tovaru s montážou a dopravou by mal byť logicky vyššia ako samotný tovar bez týchto doplnkových služieb. Cena viac kvalitných tovarov bude vyššia ako cena stredne/nízko kvalitných tovarov a cenu do veľkej miery ovplyvňuje „brand“.

²⁰ OECD Transfer Pricing Guidelines for Multinational Enterprises and Tax administrations 2022, [online], [cit. 2023-11-12], Dostupné na: https://read.oecd-ilibrary.org/taxation/oecd-transfer-pricing-guidelines-for-multinational-enterprises-and-tax-administrations-2022_0e655865-en

1.6. Analýza porovnateľnosti

Po identifikácii výšky transferovej ceny použitej v kontrolovanej transakcii, je potrebné vykonať analýzu porovnateľnosti, ohodnotiť jej jednotlivé a kombinované transakcie s použitím za viac rokov, je potrebné identifikovať jej podstatu, osobitne posudzovať kontrolované stratové transakcie, prípadne zistiť, aký vplyv na ceny má alebo mala štátna politika.

Analýza porovnateľnosti vychádza z faktorov, akými sú napríklad – charakter majetku alebo služieb, znášané riziká, zmluvné podmienky, vykonávané funkcie, obchodná stratégia a pod. Uskutočnenie analýzy by malo viesť k získaniu relevantných dát a údajov, ktoré sú potrebné na určenie najvhodnejšej metódy transferového oceňovania. Na výsledky nemajú vplyv iba interné dáta ale aj externé, ktoré sú získané z externých zdrojov, ako napríklad rôzne databázy. Medzi externé databázy, ktorých služby môžeme pri analýze používať patrí európska databáza AMADEUS, ktorá je všeobecne uznávaný nástroj na komparáciu. Obsahuje informácie finančného ale aj nefinančného charakteru o európskych spoločnostiach, ktoré spĺňajú určité veľkostné parametre. Medzi finančné údaje môžeme zaradiť napríklad údaje z finančnej závierky a medzi nefinančné údaje patrí predovšetkým organizačná štruktúra, zamestnancoch, odvetví spoločnosti a pod. Ďalším zdrojom môžu byť aj lokálne databázy, napr. DIANE vo Francúzsku, MARKUS v Nemecku, JADE v Japonsku.²¹

Cieľom nadnárodných spoločností by malo byť udržanie konštantného vzťahu medzi krokmi pri uskutočňovaní analýzy porovnateľnosti, ktorá zahŕňa:²²

- Predbežnú analýzu podmienok kontrolovanej transakcie
- Voľbu metódy tvorby transferových cien
- Identifikáciu porovnateľných údajov
- Záver, o tom či transakcia a ceny sú v súlade s princípom nezávislého vzťahu

Smernica OECD poskytuje niekoľko kľúčových bodov, ktorými je možné uskutočniť analýzu porovnateľnosti. V našom prípade sa jedná len o odporúčanie, nejedná sa o žiadne záväzné kritérium. Má však viesť k relevantným a spoľahlivým údajom, ktoré nám umožnia

²¹ PUTRA, Agung Laksana; SAPTONO, Halim Widi. Comparability Analysis in Transfer Pricing: Problem and Guideline in Selecting the Most Appropriate Method. *Journal of Research in Business and Management*, 2021, 9.1: 18-25., [online], [cit. 2023-11-12] Dostupné na: <https://www.questjournals.org/jrbm/papers/vol9-issue1/3/D0901031825.pdf>

²² FEINSCHREIBER, Robert. KENT, Margaret. *Transfer pricing handbook : Guidance on the OECD regulations*. Hoboken : Wiley, 2012. 429 s. ISBN: 97811183476147. str.178

vykonanie analýzy. Hlavným kritériom spoľahlivosti je dodržanie štruktúry odporúčania, ktoré spočíva z týchto bodov:

- 1) Určenie rokov, ktorých sa analýza týka
- 2) Analýza okolností daňovníka
- 3) Pochopenie skúmaných kontrolovaných okolností
- 4) Zhodnotenie interných porovnateľných údajov
- 5) Určenie dostupných externých údajov, podmienkou je ich spoľahlivosť
- 6) Voľba vhodnej metódy, určenie jej závislosti na určitom ekonomickom ukazovateli
- 7) Identifikácia potenciálnych porovnateľných údajov
- 8) Určenie a vykonanie úprav pre porovnateľnosť
- 9) Výstup zo zistených údajov, určenie ceny podľa princípu nezávislého vzťahu.

Smernica OECD v praxi hovorí o tom, že niektoré body, ktoré sme si vymenovali sa môžu opakovať až do momentu kedy sa nepríde k relevantnému, vyhovujúcemu výsledku. Každý z bodov má svoje špecifiká podľa ktorých k nim môžeme pristupovať. Jednotlivé dôležité body vysvetlíme a rozvedieme v nasledujúcich podkapitolách.

1.6.1. Analýza okolností platiteľa dane

Jedná sa predovšetkým o analýzu ekonomických a regulačných faktorov, konkurencie alebo odvetvia v ktorom sa poplatník nachádza. Podstatou tohto kroku je porovnanie podmienok, za ktorých dochádza k uskutočňovaniu kontrolovaných a nezávislých transakcií. Kladie dôraz najmä na porovnanie ekonomických podmienok subjektu.

1.6.2. Klasifikácia kontrolovanej transakcie a výber skúmanej strany

Tento krok obsahuje identifikáciu relevantných faktorov, ktoré ovplyvňujú voľbu skúmanej strany, výber metódy pre stanovenie prevodných cien v závislosti od finančného ukazovateľa, ktorý bude testovaný a voľbu porovnateľných údajov. Závisí taktiež od okolností kontrolovaného subjektu. V identifikačnom procese môžeme zvoliť nasledujúce prístupy:²³

²³ PACCES AM. Procedural and Substantive Review of Related Party Transactions: The Case for Noncontrolling Shareholder-Dependent Directors. In: Enriques L, Tröger TH, eds. *The Law and Finance of Related Party Transactions*. International Corporate Law and Financial Market Regulation. Cambridge University Press; 2019:181-217, [online], [cit. 2023-11-14] Dostupné na: <https://ssrn.com/abstract=3167519>

Portfólio prístup

Pri používaní portfólio prístupu daňovníkom je dôležité prihliadať, aby pri posudzovaní ním vykonaných transakcií bolo prihliadnuté na celé portfólio jeho transakcií. Dôvodom je že posudzovaním jednotlivých transakcií by mohlo dôjsť k nesprávnemu záveru. Daňový subjekt môže preto predávať svoje produkty pod cenu a tým dosahovať stratu. Takáto stratégia môže byť podnikom zaujatá v prípade, keď sa zameriava na veľký objem produkcie a s tým súvisiaci predaj komplementárneho tovaru. Príkladom môže byť spoločnosť, ktorá predáva herné konzoly a hry zároveň.

Balíčky

V prípade tohto prístupu sa všetky transakcie zahrnú do jedného „balíčka“, ktorého cena ako celku je následne podrobená princípu nezávislého vzťahu. V praxi sa stáva, že balíček môže alebo obsahuje aj transakcie, ktoré podliehajú rôznym režimom zdanenia. Stáva sa to v momente, ak niektorá z položiek je zdaňovaná zrážkovou daňou a niektoré podliehajú čistému zdaneniu. V takejto situácii sa cena stanoví na úrovni celého balíčka, ale správca dane môže pre lepšie určenie ceny tento balíček deliť na jednotlivé položky.

Zápočet

Prístup zápočtu je špecifický tým, že medzi závislými osobami dochádza k vzájomnému poskytovaniu úžitkov. To znamená, že podniky si medzi sebou kompenzujú úžitky, ktoré si vzájomne započítavajú. V praxi táto kompenzácia môže vyzerat' ako poskytnutie licencie jednou spoločnosťou za poskytnutie stroja alebo technológie druhou stranou. Podstatným krokom je posúdenie zisku alebo straty plynúcej z tohto započítania úžitkov, aby bol dodržaný princíp nezávislého vzťahu.

Pokiaľ chceme aplikovať niektorú z jednostranných metód tvorby transferových cien, je dôležité určiť, ktorá zo strán bude testovaná. Zvyčajne to býva strana, ktorej informácie sú dostupné a spoľahlivejšie.

1.6.3. Funkčná analýza

Súčasťou analýzy porovnateľnosti je aj analýza funkcií vykonávaných podnikom (analyzovaným/testovacím subjektom) a takisto analýza rizík. Tvorí východisko pre určenie charakterového profilu, resp. kľúču kontrolovanej spoločnosti. Na základe tohto profilu sa následne posudzuje vhodnosť jednotlivých uplatniteľných metód tvorby transferových cien.

Cieľom analýzy je identifikácia a porovnanie ekonomicky významných činností a zodpovedností, ktoré preberá, resp. by mala preberať nezávislá alebo prepojená spoločnosť. Cena transakcie medzi dvoma nezávislými spoločnosťami spravidla berie do úvahy funkcie, ktoré spoločnosť vykonáva. Zároveň je rozhodujúce, aký majetok v týchto transakciách používa a riziká, ktoré znáša. Na voľnom trhu sa predpokladá, že čím väčšie je riziko a čím viac funkcií spoločnosť vykonáva, tým sa to prejaví na vyššom zisku. Pre nadnárodné spoločnosti tieto predpoklady platiť nemusia a to práve kvôli tomu, že realizujú vnútrogrupinové transakcie.²⁴

Podstata funkčnej analýzy spočíva v zbere údajov a dát, vyhodnocovaní získaných informácií potrebných na overenie ceny kontrolovaných transakcií. Jej pomocou dokážeme rozdeliť transakcie na relevantné pre kontrolovanú transakciu a irelevantné, ktoré kontrolovanú transakciu nijako neovplyvňujú. Jej úlohou je identifikácia všetkých činností, ktoré sa spájajú s kontrolovanou transakciou. Ohodnocuje, kde a ktorá zo zmluvných strán vytvára vyššiu hodnotu v procese výroby, nákupu alebo predaja. Medzi typické funkcie v ktorých je potrebné vykonávať funkčnú analýzu patria – nákup, výroba, služby, distribúcia, know-how, výskum a vývoj, marketing a reklama.

1.6.4. Riziková analýza

Pri analýze rizík platí zásada, že zmluvná strana, ktorá znáša väčšie riziko, očakáva väčší výnos. Ak by jeden člen skupiny znášal väčšinu rizík a z celkového zisku by mal iný člen mal väčší podiel na zisku, nebolo by to v súlade s princípom nezávislého vzťahu. Je potrebné aby sa riziká posudzovali v každej realizovanej transakcii, zároveň musia byť reálne a merateľné. Medzi typické riziká, ktoré je potrebné brať pri analýze do úvahy patria:

- Riziko vyplývajúce z používaného majetku (zásoby, nehnuteľnosti a pod.)
- Investičné riziko a v rámci neho aj riziko straty investície, investície do vývoja a výskumu, branding, marketingu
- Trhové riziko, ktoré zahŕňa kolísanie vstupných nákladov a vstupnej ceny, kolísanie ponuky a dopytu
- Finančné riziko, spôsobené kolísaním výmenného kurzu, úverové riziko a zmeny úrokovej sadzby

²⁴ MUZYCHUK, M.; FOMINA, O. Functions, Assets and Risk Analysis in the Preparation of Transfer Pricing Documentation. *Universal Journal of Accounting and Finance*, 2021, 9: 5., [online], [cit. 2023-11-14], Dostupné na: <https://www.hrpub.org/download/20210930/UJAF5-12224472.pdf>

- Politické riziko

Relevantná a adekvátne analýza rizík si vyžaduje porovnanie a vyhodnotenie údajov za dlhšie časové obdobie. Bavíme sa o horizonte piatich rokov. V poslednej dobe bolo toto porovnanie relatívne náročné a aj to z dôvodu nepredvídateľných situácií, ktoré sa vo svete udiali. Covid-19 a vojna na Ukrajine výrazne ovplyvnila to, ako podniky fungovali a odrazili sa aj na ich ziskovosti. Pri porovnaní dvoch subjektov je dôležité sa uistiť, či sú riziká porovnateľné, alebo či ich možno upraviť tak, aby boli. Z uvedených informácií teda vyplýva, že spoločnosti, ktoré znášajú vyššiu mieru rizika majú nárok na vyšší zisk. Naopak spoločnosti, ktoré znášajú obmedzené riziko majú nárok na nižší zisk. Funkčná analýza a analýza rizík sú kľúčové pre určenie porovnateľných transakcií, podľa ktorých sa bude určovať rozpätie výnosov pri týchto transakciách medzi závislými osobami a zabezpečenie primeraného zisku príslušnej jurisdikcii.²⁵

1.6.5. Zmluvné podmienky

Zmluvné podmienky by mali jasne upravovať a rozdeľovať zodpovednosti a riziká, prípadne výnosy z jednotlivých transakcií. V prípade kontrolovaných transakcií je obzvlášť dôležité prihliadať na podmienky dohodnuté medzi závislými osobami. Nezávislé osoby nastavujú podmienky tak, aby to vyhovovalo a upevňovalo ich postavenie, ale závislé osoby môžu sledovať ciele v rámci skupiny. Tento fakt môžeme pozorovať pri poplatkoch či pokutách za omeškanie, ktoré môžu byť nastavené odlišne ak sa jedná o závislú osobu. Záujem o vyplatenie úrokov z omeškania, prípadne pokút by malo byť dodržané aj v prípade závislých osôb, avšak toto sa často nedeje. V prípade poškodeného alebo chybného tovaru by nezávislé osoby mohli trvať na zľave alebo výmene tovaru, zatiaľ čo závislá osoba (spoločnosť) to v rámci záujmu skupiny požadovať nebude.

1.6.6. Ekonomické okolnosti

Sú okolnosti, ktoré spôsobujú že rovnaký tovar alebo službu, má na trhu odlišnú cenu. Vzhľadom na to že subjekty realizujú svoje obchody na rozdielnych trhoch, aj ich cena môže byť rozdielna. Medzi tieto okolnosti radíme veľké množstvo faktorov ako napríklad – geografické umiestnenie, konkurencia, veľkosť trhu, dopyt po konkrétnom produkte, kúpna

²⁵ DE MOOIJ, Ruud; LIU, Li. At a cost: The real effects of transfer pricing regulations. IMF Economic Review, 2020,68:268-306. [online], [cit.2023-11-15] Dostupné na: <https://www.imf.org/en/Publications/WP/Issues/2018/03/23/At-A-Cost-the-Real-Effects-of-Transfer-Pricing-Regulations-45734>

sila spotrebiteľov a pod. Veľký vplyv na trhy a odlišnosti v cenách majú štátne zásahy, ktoré okrem iného ovplyvňujú aj menové kurzy.

1.6.7. Podnikateľské stratégie

Podnikateľské stratégie berú do úvahy viaceré aspekty podniku. Patria sem inovácie (R&D – research and development), miera rozšíriteľnosti podniku, averzia k riziku, právne predpisy upravujúce nároky zamestnancov a ďalšie faktory, ktoré ovplyvňujú chod podniku.²⁶ Pri analýze a porovnávaní podnikov je dôležité brať do úvahy aj povahu týchto stratégií. V prípade transakcií je dôležité sa podrobne pozrieť na funkcie a stratégie oboch strán zmluvného vzťahu. Napríklad distribučná spoločnosť, ktorá sa snaží o čerstvé prerazenie na trhu tak z krátkodobého hľadiska nemusí dosahovať zisk, čo pre ňu nemusí byť prekvapením. Ak však tento trend pokračuje aj z dlhodobého hľadiska, tak by táto spoločnosť mala prehodnotiť nastavenie svojej stratégie. Podnikateľská stratégia však nemusí byť podmienená ziskovosťou. Vysvetlením môže byť zámerne nastavená vysoká cena produktov na účely intraskupinových transakcií.

1.7. Porovnateľné nezávislé transakcie

Rozumieme ňou transakciu medzi dvomi nezávislými stranami, ktorá je porovnateľná so sledovanou transakciou. Poznáme 2 druhy porovnateľných transakcií:

- Interné porovnateľné transakcie – Možno si ich predstaviť na príklade spoločnosti, ktorá realizuje transakcie v rámci skupiny ale aj s tretími osobami. Cenu, ktorú uplatňuje voči tretím osobám tak môžeme považovať za spoľahlivú a porovnateľnú s cenou, za ktorú by mala obchodovať so závislými osobami. V prípade, že túto cenu nepovažujeme za spoľahlivú, musí prísť k jej korekcii. Môže tak nastať v prípade, že podnik väčšinu svojej produkcie predáva v rámci skupiny a zvyšnú „malú“ časť predáva tretím osobám.
- Externé porovnateľné transakcie – používajú sa v prípade, že neexistujú interné porovnateľné transakcie. Zdrojom ich informácií sú najmä komerčné databázy. Tie akumulujú informácie a údaje o spoločnostiach v elektronickej podobe. Sú vhodné na analýzu a jednoduché vyhľadávanie podľa zvolených kritérií.

²⁶ SOJKA Vlastimil, BARTOŠOVÁ Monika, FEKAR Pavel, MAŠEK Jan, NEŠLEHA Matěj, VAŇOUŠOVÁ Ivana. Mezinárodní zdanění příjmu. Smlouvy o zamezení dvojího zdanění a zákon o daních z příjmu. 4. vydání, Wolters Kluwer 2017, str. 315- 325, ISBN: 978-80-7552-689-2

1.7.1. Prijatie alebo odmietnutie porovnateľných údajov

Patrí k najdôležitejším krokom v rámci analýzy porovnateľnosti. Smernica nám odporúča dva spôsoby, ktorými je možné nájsť porovnateľné transakcie. Sú to:

- Aditívny spôsob
- Deduktívny spôsob

Aditívny spôsob

„Jej základom je, že určitá osoba vyhľadáva a zostavuje zoznam tretích strán, ktoré s veľkou pravdepodobnosťou realizujú porovnateľné transakcie. Znalosť týchto strán je podmienená znalosťami osoby, ktorá vykonáva vyhľadávanie. Predpokladom je, že táto osoba pozná trhové podmienky a najmä konkurentov na trhu. Na základe úzkych kritérií sa následne tieto výsledky vyhodnocujú a vyberajú sa porovnateľné transakcie. Počas celého procesu musí byť zachovaná transparentnosť, overiteľnosť a objektivita.“²⁷

Deduktívny spôsob

„Deduktívny alebo „zuzujúci“ spôsob vychádza z veľkého množstva spoločností, ktoré vykonávajú svoje podnikateľské aktivity v rovnakom obore, majú podobné funkcie a sú si veľmi podobné aj po ekonomickej stránke. K dátam týchto spoločností sa možno dostať prostredníctvom komerčných databáz. Jedna z najznámejších a najviac využívaných je napríklad AMADEUS. Podobne ako pri adaptívnom spôsobe aj tu prichádza k filtrovaniu spoločností podľa vopred stanovených kritérií. Týmito kritériami môžu byť napríklad odvetvie pôsobenia (NACE kód), geografická poloha (východná/západná Európa), zamestnanci, finančné parametre, rok vzniku spoločnosti a iné. Je možné nimi aj vylúčiť spoločnosti, ktoré sú neaktívne alebo sa nachádzajú v insolvenčii. Tieto kritéria je možné upravovať a modifikovať pre každú testovanú spoločnosť. Ich výber je kľúčový pre správnu analýzu. Pri tomto spôsobe sa musíme spoľahnúť na dôveryhodnosť databázy z ktorej čerpáme informácie.“²⁸

1.7.2. Úpravy z hľadiska porovnateľnosti

Z hľadiska presnosti a spoľahlivosti je dôležité vykonať úpravy porovnateľných údajov. Najčastejšie sa stretávame s úpravami v rámci účtovníctva. Upravuje sa najmä z dôvodu aby bola dodržaná konzistentnosť a boli odstránené rozdiely vo vybraných

²⁷ OECD Transfer Pricing Guidelines for Multinational Enterprises and Tax Administrations 2022, page. 139

²⁸ OECD Transfer Pricing Guidelines for Multinational Enterprises and Tax Administrations 2022, page. 140

položkách. Následne sa vykonávajú zmeny kvôli rozdielom v pracovnom kapitále, podstupovaných rizikách alebo realizovaných funkciách. V praxi je skoro nemožné dosiahnuť 2 dokonale porovnateľné transakcie. Existujú však prípady kedy úpravy nie sú potrebné. To nastáva vtedy, kedy by tieto zmeny, resp. tieto rozdiely nemali žiadny zásadný vplyv na porovnateľnosť. Všetky realizované úpravy musia byť zdokumentované, musí byť doložený dôvod prečo k úpravám prišlo. Prispieva sa tým k transparentnosti celého postupu.²⁹

1.7.3. Trhové rozpätie

Výsledkom analýzy porovnateľnosti pri aplikácii princípu nezávislého vzťahu by mala byť cena transferu, za ktorú by porovnateľná transakcia prebiehala medzi závislými osobami. V praxi sa stretávame však s tým, že neexistuje jedna správna cena, ale pohybujeme sa v cenovom rozpätí. To je spôsobné tým, že princípom nezávislého vzťahu sa k podmienkam zjednaným medzi nezávislými osobami iba priblížime. To, že subjekty vykonávajú porovnateľné transakcie za porovnateľných podmienok ešte neznamená, že cena musí byť rovnaká. V oblastiach s nižšou mierou porovnateľnosti používame rôzne štatistické nástroje na odstránenie rozdielov. Medzi najpoužívanejšie patrí napr. medzikvartálne rozpätie, ktoré berie do úvahy strednú hodnotu za účelom zmenšenia rozpätia. Pokiaľ cena zodpovedá tomuto rozpätiu, nie sú potrebné žiadne dodatočné úpravy. Naopak, ak cena tomuto rozpätiu nezodpovedá, daňový subjekt má 2 možnosti. Buď cenu upraviť alebo dokázať a podložiť tvrdenie, že podľa iného výpočtu do tohto rozpätia spadá. Ak svojou argumentáciou u správcu dane neuspeje, správca má možnosť túto cenu upraviť.³⁰

1.8. Metódy oceňovania transferov

Na základe realizovaných analýz funkcií a rizika sa vykoná funkčný profil preverovanej spoločnosti, ktorý je základným pilierom pre výber relevantnej a vhodnej metódy transferového oceňovania. Poznáme niekoľko metód transferového oceňovania a množstvo kritérií, ktoré nám pomáhajú určiť, či cena kontrolovanej transakcie je stanovená v súlade s princípom nezávislého vzťahu. Podľa zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov, sa pri opodstatnenosti rozdielu v cenách použije niektorá

²⁹ CHOI, Jay Pil; FURUSAWA, Taiji; ISHIKAWA, Jota. Transfer pricing regulation and tax competition. *Journal of International Economics*, 2020, 127: 103367., [online], [cit. 2023-11-12], Dostupné na: www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0022199620300829

³⁰ ROGERS, Helen; OATS, Lynne. Transfer pricing: changing views in changing times. In: *Accounting Forum*. Routledge, 2022. p. 83-107., [online], [cit. 2023-11-12]. Dostupné na: www.researchgate.net/publication/352929698_Transfer_pricing_changing_views_in_changing_times

z metód vychádzajúcich z porovnania ceny alebo zisku, prípadne ich kombinácia, resp. iné metódy:

- Metódy vychádzajúce z porovnania ceny, medzi ktoré patria:
 - a) Metóda nezávislej trhovej ceny
 - b) Metóda zvýšených nákladov
 - c) Metóda následného predaja
- Metódy vychádzajúce z porovnania zisku, medzi ktoré patria:
 - a) Metóda delenia zisku
 - b) Metóda čistého obchodného rozpätia

Metóda transferového oceňovania vychádzajúca z porovnania ceny

Metóda, ktorá vychádza z porovnania ceny transakcií sa inak nazýva aj tradičná metóda. Je to metóda nezávislej trhovej ceny, metóda následného predaja a metóda zvýšených nákladov.

1.6.1 Metóda nezávislej trhovej ceny (comparable uncontrolled price method – CUP)

Metóda nezávislej trhovej ceny je opísaná v § 18 ods. 2 písm. a) zákona o dani z príjmov. Funguje na základe porovnaní ceny majetku alebo služby dohodnutej medzi závislými osobami s porovnateľnou nezávislou trhovou cenou dohodnutou medzi nezávislými osobami. Ak je medzi týmito cenami rozdiel, cena medzi závislými osobami musí byť upravená takým spôsobom aby bola rovnaká, resp. podobná ako nezávislá trhovú cenu, ktorú by použili nezávislé osoby v obdobnom obchodnom vzťahu a za porovnateľných podmienok.³¹ Rozdiel v cenách medzi kontrolovanými a nekontrolovanými transakciami môže byť signálom toho, že tieto ceny nie sú v súlade s princípom nezávislého vzťahu a musia byť upravené. Jej uplatnenie je podmienené vysokou mierou porovnateľnosti konkrétneho predmetu a podmienok, za ktorých sa transakcia uskutočňuje. Slovenská legislatíva však explicitne tieto faktory neopisuje a tak je využitie tejto metódy v praxi je zložité, resp. je veľmi subjektívne určiť porovnateľnosť predmetov.³²

³¹ Metodický pokyn k aplikácii metód transferového oceňovania

³² Smernica OECD, vydanie 2017, odsek 2.15

1.6.2. Metóda následného predaja (*The Resale Price Method – RPM*)

Pri metóde následného predaja sa predajná cena majetku, nakúpeného závislou osobou prepočítava na nezávislú trhovú cenu z ceny, za ktorú táto závislá osoba majetok následne predáva nezávislej osobe. Táto cena je znížená o bežnú obchodnú maržu porovnateľných nezávislých predávajúcich. Metódu možno použiť len za okolností kedy predávajúci nezmenil, resp. nijakým spôsobom nezasiahol do podoby predmetu alebo neurobil akékoľvek úpravy. RPM sa využíva najmä v spoločnostiach orientujúcich sa na distribúciu produktov. Nezávislá nákupná cena sa zo závislej vypočíta podľa vzorca:³³

$$NNC = PC - (ORn \times PC)$$

Obchodná marža pri porovnateľných transakciách sa naďalej vypočíta podľa vzorca:

$$ORn = \frac{PCn - NCn}{PCn}$$

Kde:

NNC - nezávislá nákupná cena, čiže cena, za ktorú by bol tovar nakúpený od nezávislej osoby

PC - predajná, teda cena, pri predaji nezávislej osobe

ORn - obchodná marža, prípadne obchodné rozpätie, v porovnateľnom nezávislom vzťahu

PCn - nezávislá predajná cena uplatňovaná pri porovnateľných nezávislých transakciách

NCn - nezávislá nákupná cena uplatňovaná pri porovnateľných nezávislých transakciách

1.6.3. Metóda zvýšených nákladov (*The Cost Plus Method – CPM*)

Cena transferu sa stanovuje na základe skutočných priamych a nepriamych nákladov na majetok alebo služby, ktoré súvisia s predmetom prevodu medzi závislými osobami. Aplikáciou tejto metódy sa nezávislá trhovú cena transakcie medzi závislými osobami vypočíta ako súčet skutočných priamych a nepriamych nákladov zvýšených o obchodnú maržu uplatňovanú voči nezávislým osobám. Rovnako sa môže uplatniť o maržu, ktorú by uplatňovala nezávislá osoba v obdobnom, porovnateľnom obchode za porovnateľných podmienok. CPM sa uplatňuje najmä pri transakciách, ktorých predmetom sú jednoduché

³³ Smernica OECD, vydanie 2022, odsek 2.30

polotovary, výrobky, služby, ktoré neobsahujú pridanú hodnotu. Vypočítame ju podľa vzorca:³⁴

$$PCu = N + (CPn \times N)$$

Obchodná marža, ktorá sa uplatňuje v porovnateľných nezávislých transakciách sa vypočíta podľa vzorca :

$$CPn = \frac{PCn - Nn}{Nn}$$

Kde:

PCu - je predajná cena na základe nezávislého vzťahu N sú náklady závislej osoby

CPn - je obchodná marža pri porovnateľných nezávislých transakciách

PCn - je nezávislá predajná cena uplatňovaná v porovnateľnom nezávislom vzťahu

Nn - sú náklady uplatňované v porovnateľných nezávislých vzťahoch

Metódy oceňovania transferov vychádzajúce z porovnávaní zisku

Medzi metódy transferového oceňovania, ktoré vychádzajú z porovnania zisku patria metóda delenia zisku a metóda čistého obchodného rozpätia. Tieto metódy sa považujú ako metódy, ktorých použitie je odporúčané len v prípade že nemožno použiť „tradičné metódy“, teda metódy vychádzajúce z porovnania ceny.

1.6.4. Metóda delenia zisku (Profit split method – PSM)

Metóda delenia zisku vychádza z delenia predpokladaného zisku dosiahnutého závislými osobami, aké by bolo možné predpokladať alebo očakávať v prípade spoločného podnikania, za dodržania princípu nezávislého vzťahu. Delenie sumárneho zisku dosiahnutého závislými osobami môže prebiehať na základe špecifického kľúča alebo na základe premennej, napríklad podľa nákladov, ktoré boli vynaložené na určitý druh činnosti. Táto metóda je využiteľná v prípadoch keď k hodnote predmetu prispievajú obe strany unikátnym spôsobom alebo vlastnia hodnotný nehmotný majetok (know-how a pod.). „Existujú 2 prístupy k metóde delenia zisku – na základe kontribučnej analýzy a na základe reziduálnej analýzy.“³⁵ Rovnako ako v prípade rozdelenia zisku, by sme mali pristupovať aj

³⁴ Smernica OECD, vydanie 2022, odsek 2.45

³⁵ NURAINI Sari; RIRIN Susanti Hunar: Analysis method of transfer pricing used by multinational companies related to tax avoidance and its consistencies to the arm's length principle. Binus business review, November 2015,341-355s.,[online],[cit.2023-11-12], Dostupné na: journal.binus.ac.id/index.php/JBSE/article/view/1903

ku stratám. Tie by podľa metódy delenia zisku mali byť rozdelené podľa princípu nezávislého vzťahu. PSM sa od ostatných metód líši najmä použiteľnosťou a uplatnením na komplexnejšie prípady. Môžu sa vyznačovať hlavne originálnym a špecifickým prínosom jednotlivých závislých osôb. Táto metóda zohľadňuje jedinečné okolnosti posudzovaných transakcií za súladu princípu nezávislého vzťahu. „Negatívum tejto metódy spočíva v možnosti rozdielnych účtovných postupov používaných závislými osobami, ktoré môžu pochádzať z rôznych štátov. Zároveň je veľmi zložité získať dostatočné množstvo relevantných informácií o transakcii. PSM je výhodná najmä z toho pohľadu že berie na vedomie prínos oboch účastníkov transakcie.“³⁶

1.6.5. Metóda čistého obchodného rozpätia (Transactional Net Margin Method – TNMM)

Podstatou TNMM je porovnanie výšky ziskovej prirážky z obchodného či finančného vzťahu medzi závislými osobami, vo vzťahu k tržbám, nákladom alebo inej veličine používanej vo vzťahu k nezávislým osobám. Uplatňuje sa najmä v prípadoch kedy sa jedná o jednotlivú transakciu alebo skupinu rovnakých transakcií. Pokiaľ skúmame viacero rôznorodých transakcií, je potrebné každú skúmať osobitne. Pri uplatnení metódy čistého obchodného rozpätia sa používajú rôzne ukazovatele ziskovosti ako napríklad – čistý zisk k nákladom, k tržbám alebo k majetku a pod.

TNMM je veľmi podobná RPM (*Resale Price Method*) a CPM (*Cost Plus Method*). Je vhodná v prípade jedinečných príspevkov závislých osôb a tiež ak je možné tento príspevok pripísať len jednej zo závislých osôb. Výhodami tejto metódy je jednostrannosť a základ na ekonomických ukazovateľoch založených najmä na čistom zisku hodnotenej spoločnosti. „Jednostrannosť tejto metódy môže byť v niektorých prípadoch vnímaná ako uľahčenie analýzy porovnateľnosti. Za predpokladu že skúmame ekonomické ukazovatele jednej závislej osoby.“³⁷ Pri využívaní tejto metódy najčastejšie používame ukazovatele – pomer čistého zisku a celkových nákladov, čistého zisku a obratu, indikátory návratnosti vo vzťahu k aktívam alebo vlastnému imaniu a pod. V určitých prípadoch môžeme vychádzať aj z hrubého zisku. „Môžeme pritom použiť Berryho ukazovateľ, ktorý dokážeme vyjadriť ako pomer hrubého zisku a prevádzkových nákladov závislej osoby. Je to vhodný nástroj na

³⁶ KOČIŠ, Michal: Transferové oceňovanie v roku 2020: Porovnávanie v transferovom oceňovaní a výber metódy – praktické aspekty 2017. [online], [cit.2023-11-14] Dostupné na: <https://www.danovecentrum.sk/odborny-clanok/porovnavanie-v-transferovom-ocenovani-a-vyber-metody-prakticke-aspekty.htm>

³⁷ OECD Transfer Pricing Guidelines for Multinational Enterprises and Tax administrations

komparáciu v prípade vykonávania distribučných aktivít závislou osobou, ak nie je možné uplatniť „tradičné metódy“ – RPM alebo CPM.,³⁸ Medzi nevýhody TNMM patrí napríklad nedostupnosť porovnateľných spoločností v čase uskutočňovania transakcie. Pri analýze porovnateľnosti je nutnosť klásť dôraz na komplexnosť otázok, ich množstvo a správne dokumentovanie jednotlivých transakcií.

1.9. Výber vhodnej metódy

Výber metódy transferového oceňovania ovplyvňuje úroveň priblíženia sa nezávislej nekontrolovanej cene, ale aj do vysokej miery zasahuje daňovníkov a ich možnosti, ktoré majú pri výbere transferovej politiky. V každej krajine je hierarchia metód rozdielna. Môže preto nastať situácia, že porovnateľné transakcie budú vykazovať rozdielnu výšku základu dane. Možnosť vzniku daňových únikov preto úzko súvisí so spôsobom hierarchie metód v jednotlivých krajinách. Správny výber metódy transferového oceňovania tak nezávisí od medzinárodnej úrovne regulácie, ale aj od vnútroštátnej legislatívy. Do roku 2010 sa na medzinárodnej úrovni regulácie práva transferového oceňovania používali najmä metódy založené na porovnaní ceny. Súčasný výklad však hovorí o tom, že výber metódy je závislý na konkrétnom prípade, avšak finančné inštitúcie majú túto pomyselnú hierarchiu stále zakorenenú a preferujú použitie práve „tradičných metód“. Pri výbere je potrebné zhodnotiť silné a slabé stránky jednotlivých metód, ich následnú možnosť aplikovateľnosti a vylúčenie aplikovateľnosti iných, ktoré by za normálnych okolností mali mať prednosť. Legislatíva každého štátu ma na výber svoj vlastný pohľad a preferenciu. Jediná možnosť, ako zabezpečiť správnosť výberu metódy je kontaktovať správcu dane. Podanie žiadosti aj následné odsúhlasenie správcom dane by malo eliminovať riziko výberu nesprávnej metódy. Takto odsúhlasená metóda je platná na 5 nasledujúcich zdaňovacích obdobiach. Správca dane môže svoje rozhodnutie zmeniť, pokiaľ by prišiel na to, že daňovník poskytol nepravdivé alebo nepresné údaje, ktoré použil pri rozhodovaní o výbere metódy transferového oceňovania.

1.10. Dokumentácia transferového oceňovania

Účelom dokumentácie je preukázať a zachytiť proces ocenenia vzájomných obchodných vzťahov závislých osôb vrátane cien za poskytnuté služby, pôžičky a úvery. To

³⁸ KOČIŠ, Michal: Transferové oceňovanie v roku 2020: Porovnávanie v transferovom oceňovaní a výber metódy – praktické aspekty 2017. [online], [cit.2023-11-14], Dostupné na: <https://www.danovecentrum.sk/odborny-clanok/porovnavanie-v-transferovom-ocenovan-i-a-vyber-metody-prakticke-aspekty.htm>

znamená, že dokumentuje kontrolované transakcie a iné skutočnosti, ktoré majú vplyv na oceňovanie týchto transakcií. Predstavuje súbor informácií a relevantných údajov, ktoré vysvetľujú, preukazujú a dokladajú spôsoby tvorby cien medzi závislými osobami. Považuje sa za dôkazný prostriedok že ceny, ktoré boli stanovené na základe vybranej metódy sú v súlade s princípom nezávislého vzťahu. Každý subjekt, ktorý realizuje intraskupinové transakcie by mal byť schopný správcovi dane tieto skutočnosti preukázať. Podľa zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov je daňovník povinný viesť dokumentáciu, ktorej obsahovú stránku určilo MF SR formou usmernenia.³⁹ Aktualizované usmernenie o určení obsahu dokumentácie o metóde ocenenia používanej daňovníkom s účinnosťou od 1.1.2023 určuje tri druhy dokumentácie, jej obsah a daňovníkov, ktorí sú povinný ju viesť a v akom rozsahu. Jedná sa o tieto tri druhy:

Tabuľka 1 - Typy a povinnosti v rámci transferovej dokumentácie

Typ:	Povinnosť viesť dokumentáciu majú:
Úplná dokumentácia	Daňovníci ktorý: <ul style="list-style-type: none"> - Zostavujú účtovnú závierku IFRS - Uskutočňujú transakcie so závislými osobami z nečlenských štátov - Cezhraničných kontrolovaných transakciách, ktorých suma za posledné z.o. presiahla sumu 10 mil. eur - Žiadajú o odsúhlasenie metódy správcom dane - Žiadajú o úpravu základu dane - Uplatňuje si úľavu na dani

³⁹ Usmernenie Ministerstva financií Slovenskej republiky č. MF/020061/2022-724

Základná dokumentácia	<ul style="list-style-type: none"> - Cezhraničné významné kontrolované transakcie, ktorých suma presiahla za posledné z.o. sumu 1 mil. eur - Celkové výnosy z hospodárskej činnosti a z finančnej činnosti za príslušné zdaňovacie obdobie presiahli 8 000 000 eur, - Uplatňuje si úľavu na dani - Uskutočňujú transakcie so závislými osobami z nečlenských štátov
Skrátená dokumentácia	<ul style="list-style-type: none"> - Fyzické osoby - Mikro účtovné jednotky

Zdroj: Vlastné spracovanie

Pri kontrolovaných transakciách, pri ktorých daňovník nevypracováva ani jeden z druhov transferovej dokumentácie je podľa § 18 ods. 1 zákona o dani z príjmov jeho povinnosť splnená podaním riadne vyplneného daňového priznania k dani z príjmov za príslušné zdaňovacie obdobie. Inak je daňovník povinný vypracovať a pripraviť skrátenú formu transferovej dokumentácie. Taktiež dokumentáciu nepripravuje v prípade, že sa jedná o transakciu, ktorá nemá zásadný vplyv na základ dane z príjmov daňovníka v príslušnom z.o., s výnimkou úverov a pôžičiek.

1.10.1. Obsah transferovej dokumentácie

Smernica OECD obsahuje odporúčania ako by mala dokumentácia vyzerat' po formálnej ale aj obsahovej stránke. Konkrétne odporúčania sú uvedené Usmernení Ministerstva financií Slovenskej republiky č. MF/020061/2022-724, ktoré v čl. 5 hovorí o tom, že dokumentáciu možno rozdeliť do dvoch hlavných blokov a to:⁴⁰

- A) Základnú dokumentáciu – tzv. *Master file*, ktorá obsahuje informácie o celej skupine. Tieto informácie by mali poskytnúť ucelený prehľad o nadnárodnej spoločnosti. Súčasťou základnej dokumentácie je:

⁴⁰ Usmernenie Ministerstva financií Slovenskej republiky č. MF/020061/2022-724

- Identifikácia a právnu forma jednotlivých členov skupiny, popis organizačnej a vlastníckej štruktúry skupiny,
- Stručný popis funkcií, rizík a aktív jednotlivých členov skupiny,
- Všeobecný popis spôsobu financovania skupiny.
- Politika pri tvorbe transferových cien
- Zoznam predbežných cenových dohôd

B) Špecifickú dokumentáciu – tzv. *Local file*, obsahuje informácie o konkrétnom daňovníkovi a konkrétnych realizovaných transakciách a ich podrobný opis. Vzniká v nadväznosti na základnú dokumentáciu a mala by obsahovať:

- identifikáciu a právnu formu daňovníka, popis jeho organizačnej a vlastníckej štruktúry, popis organizačných jednotiek v rámci skupiny, ktorým sú členovia vedenia daňovníka podriadení v rámci organizačnej štruktúry skupiny,
- popis podnikateľskej činnosti a obchodnej stratégie daňovníka,
- za jednotlivú kontrolovanú transakciu alebo skupinu kontrolovaných transakcií:
 1. popis kontrolovanej transakcie alebo skupiny kontrolovaných transakcií a okolností, za ktorých sa uskutočňuje,
 2. finančné vyjadrenie hodnoty kontrolovanej transakcie alebo skupiny kontrolovaných transakcií za príslušné zdaňovacie obdobie v členení podľa jednotlivých závislých osôb,
 3. kópia zmluvy k príslušnej kontrolovanej transakcii alebo skupine kontrolovaných transakcií, ak je k dispozícii v písomnej podobe,
 4. analýza funkcií, rizík a aktív daňovníka a príslušných závislých osôb v súvislosti s kontrolovanou transakciou,
 5. popis systému transferového oceňovania daňovníka obsahujúci informácie týkajúce sa výberu, spôsobu uplatňovania metód(y) transferového oceňovania a určenia ceny kontrolovaných transakcií.

Každý podnik rozhoduje sám o tom v akej forme dokumentáciu vyhotoví. V niektorých krajinách je vyhotovenie základnej dokumentácie len dobrovoľné a tak sa podnik môže rozhodnúť či chce aj dokumentáciu s opisom aktivít celej skupiny alebo chce dokumentáciu len s opisom svojich prevodných cien. Na Slovensku máme povinnosť zhotoviť obe časti dokumentácie. Spoločnosti nemajú obligatórne nariadené vyhotovovanie transferovej dokumentácie vopred. Sú však povinný tento dokument poskytnúť v prípade

daňovej kontroly, ďalej pri podaní žiadosti o vydanie záväzného posúdenia alebo pri zahájení konania o vylúčení dvojitého zdanenia. Z hľadiska časového odstupu a časovej náročnosti niektorých prípadov by sa tak vystavovali riziku, a preto veľké spoločnosti zväčša aktualizujú transferovú dokumentáciu pravidelne.

1.11. Schémy daňových únikov

Problematika medzinárodného daňového plánovania už nie je len doménou nadnárodných spoločností. S rastúcou globalizáciou a liberalizáciou obchodu a služieb dochádza k nárastu obchodných transakcií, a regionálnemu či dokonca celosvetovému pôsobeniu menších spoločností. Medzinárodné prostredie umožňuje používať rôzne nástroje, štruktúry a formy daňového plánovania, ktoré subjektom umožňujú legálnym spôsobom znižovať daňovú povinnosť alebo sa jej vyhnúť úplne. Celosvetový trend zakladania spoločností v krajinách s nižším daňovým zaťažením je možno pozorovať aj v podnikateľskom prostredí Slovenskej republiky. V súčasnosti teda majú stredné a malé podniky možnosti ako optimalizovať svoje daňové povinnosti. Všeobecne rozlišujeme 5 schém:⁴¹

- **Oslobodenie** – („exemption“), rozumieme ním zníženie daňovej povinnosti prostredníctvom oslobodenia niektorých kategórií príjmov,
- **Odklad** – („defferal“), ktorým je odklad daňovej povinnosti prostredníctvom presúvania príjmu do budúcich zdaňovacích období, napríklad v podobe realizácie investície proti daňovým výdavkom, ktorá sa vráti až v budúcnosti,
- **Konverzia** – („conversion“), ktorou je premena zdaniteľného príjmu na príjem daňovo zvýhodnený
- **Zadlžovanie** – („leverage“), ktorým je financovanie investícií z cudzích zdrojov, čo umožňuje zvýšenie daňových výdavkov.

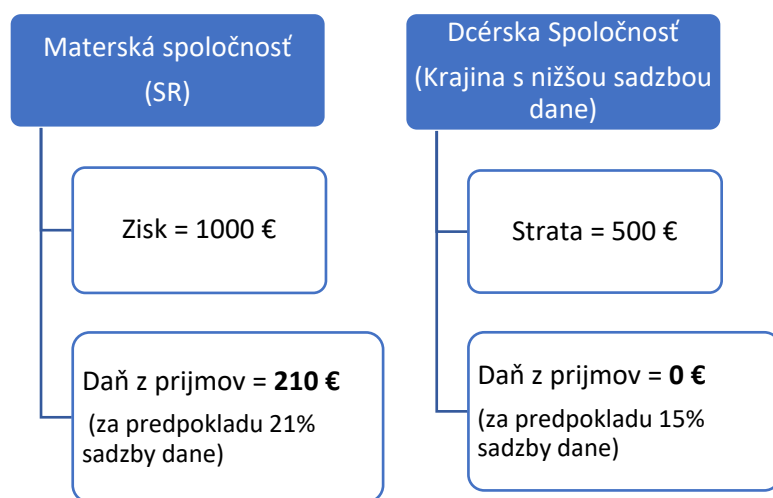
Pre naše účely sa ale zamierame na poslednú z piatich schém a tou bude presúvanie ziskov. Podľa OECD je najbežnejším spôsobom zníženie základu dane („tax base erosion“) a presunutie ziskov („profit shifting“) daňovníkov. Ide o zložité právne konštrukcie a úkony, ktorých cieľom je presunúť zisk zo štátu kde bol vygenerovaný, do štátu s nízkou alebo nulovou daňovou sadzbou. Daňovníci využívajú najmä právom nepokryté situácie, ktoré vznikajú v dôsledku vzájomného pôsobenia daňovo-právnych predpisov dvoch alebo

⁴¹ KORB, Donlad, L., 2008. volume 3, SHELTERS, SCHEMES, AND ABUSIVE TRANSACTIONS: WHY TODAY'S THOUGHTFUL U.S. TAX ADVISORS SHOULD TELL THEIR CLIENTS TO "JUST SAY NO" In: Tax and Corporate Governance Berlin: Springer Berlin Heidelberg, p. 291. ISBN : 978-3-540-77275-0

viacerých štátov.⁴² Takisto využívajú medzery, ktoré vyplývajú z interakcie zmlúv o zamedzení dvojitého zdanenia s vnútroštátnym právom.

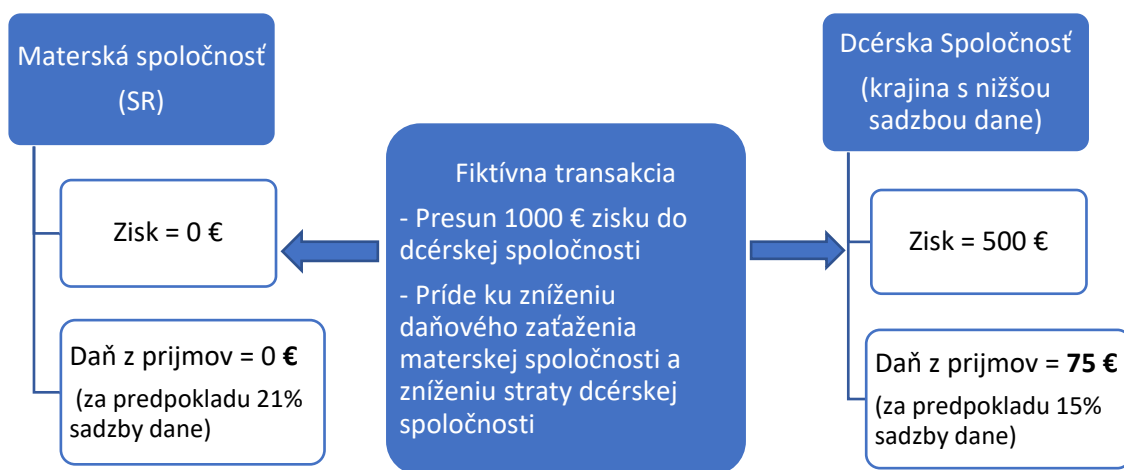
- **Presúvanie príjmov** – („income shifting“), ktorým je usporiadanie transakcií tak, aby prišlo k presunu alebo rozmiestneniu zdaniteľných príjmov medzi subjekty skupiny tak aby im vznikla čo najmenšia daňová povinnosť. Príklad zobrazený na schémach nižšie:

Schéma 2 - Výsledok hospodárenia a daňové zaťaženie závislých osôb pred presunom ziskov, resp. pred vykonaním fiktívnej transakcie

Zdroj: Vlastné spracovanie

Schéma 3 - Výsledok hospodárenia a daňové zaťaženie po presune ziskov, resp. po vykonaní fiktívnej transakcie

Zdroj: vlastné spracovanie

⁴² OECD - Ending offshore profit shifting – [Online], [cit.2024-03-14], Dostupné na: <https://www.oecd.org/about/impact/ending-offshore-profit-shifting.htm>,

Celkové daňové zaťaženie skupiny by sa v tomto prípade znížilo z 210 € na 75 €. Z pohľadu materskej spoločnosti by to samozrejme mohlo vyzerať ako nevýhodné, ale je potrebné si uvedomiť že pre skupinu je dôležitý prospech a hospodárenie ako celku. V prvom prípade by mala skupina zisk 1000 € z ktorých by musela zaplatiť daň 210 € a stratu 500 €, ktorú má dcérska spoločnosť. V tomto prípade by skupine ostalo 790 € na prerozdelenie. V druhom prípade, v ktorom by spoločnosť realizovala fiktívnu transakciu by spoločnosti ostalo viac prostriedkov na reinvestovanie. Má to hneď niekoľko výhod – zaplatí menej na dani z príjmu, môže si ponechať väčší objem peňažných prostriedkov, ktoré môže reinvestovať, prípadne rozšíriť podnikanie a navyše dorovná stratu v dcérskej spoločnosti. Z pohľadu štátu, v ktorom sídli materská spoločnosť to má negatíva a tým je že príde o daň, ktorú by spoločnosť zaplatila pokiaľ by sa takáto transakcia neuskutočnila, a preto štáty vytvárajú ochranné prostriedky, aby týmto presunom zabránili.

2. Cieľ práce, metodika práce a metódy skúmania

Cieľom práce je preukázať či transferové oceňovanie a dokumentácia sú skutočne vhodný nástroj na zamedzenie presúvania ziskov. To znamená, že transferová dokumentácia slúži ako nástroj na to, aby štáty neprichádzali o financie do rozpočtu, resp. aby sme sa vyhli agresívnemu daňovému plánovaniu. Práca je z hľadiska metodológie rozdelená na 2 časti: teoretickú a praktickú. V teoretickej časti sme si vymedzili najdôležitejšie pojmy, ktoré sú spojené s transferovým oceňovaním, dokumentáciou, metódami transferového oceňovania a možnosti presúvania ziskov. Vďaka týmto poznatkom z teórie vieme následne vyhodnotiť či konkrétne transakcie boli v súlade s princípom nezávislého vzťahu, ako sa postupovalo pri výbere metódy, aká argumentácia bude použitá pri kontrole. Ako prvému podcieľu sa budeme venovať dostatočnému pochopeniu najdôležitejších pojmov a súvislostí. Na začiatok sme potrebovali získať základné poznatky z teórie o transferovom oceňovaní, dokumentácii a metódach. Aby sme vedeli tento cieľ adekvátne zvládnuť potrebovali by sme preskúmať základný dokument, ktorým je smernica OECD Transfer Pricing Guidelines for Multinational Enterprises and Tax Administrations a jej vplyv na národnú legislatívu, ktorou je zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov (ďalej aj ako „zákon o dani z príjmov“). Ďalším dôležitým krokom bude komparácia smernice OECD a jej vplyv na národnú legislatívu. Ako ďalší krok by sme mohli zdefinovať pojem závislá osoba a kontrolovaná transakcia. Zamerali sme sa aj na analýzu porovnateľnosti a porovnateľným transakciám. V tomto pod cielei ide o vysvetlenie toho, ako analýza porovnateľnosti prebieha, ktoré okolnosti na ňu vplyvajú a na čo všetko sa prihliada pri výbere príslušnej metódy transferového oceňovania. Z pohľadu porovnateľnosti transakcií sa v práci venujeme tomu ako smernica takéto transakcie definuje a tomu, aké odporúčania dáva pri rozhodovaní o prijatí, prípadne odmietnutí porovnateľných údajov. Opisujeme tu aj to, aké úpravy z hľadiska porovnateľnosti môžu prebehnúť ale aj to, v akom rozmedzí stále považujeme transakcie za porovnateľné. Následne sme sa venovali opisu metód transferového oceňovania. Definovanie si jednotlivých metód a možnosti ich použitia je kľúčové pre správne určenie transferovej ceny. Tomuto pod cieleu sa v práci venujeme hlavne z toho dôvodu, že smernica explicitne neuvádza, ktorá metódu preferuje a teda výber metódy je vyslovene v rukách subjektu. Nie všetky metódy môžu byť použité na rôzne druhy špecifických transakcií a preto v práci opisujeme ich výhody, nevýhody a využitie. Na záver teoretickej časti sme vysvetlili pojem transferovej dokumentácie. Opísali sme druhy, náležitosti a kedy vzniká subjektu povinnosť vyhotovovať príslušný druh dokumentácie.

Ako posledný okruh opisujeme metódy daňových únikov, ktoré sme doplnili o schémy znázorňujúce to, ako by transakcie mohli vyzerat' pokiaľ by neboli regulované a akým spôsobom by mohlo prísť k zníženiu základu dane v rámci skupiny spoločností.

Na splnenie cieľa použijeme simuláciu na spoločnosti CJS, ktorá predstavuje špecifický a adekvátny príklad na vysvetlenie riešenej problematiky. Táto spoločnosť patrí do nadnárodnej skupiny a realizuje kontrolované transakcie, ktoré podliehajú povinnosti vyhotovovať transferovú dokumentáciu. Ako prvý krok riešime analýzu porovnateľnosti. Do tejto časti sme zakomponovali identifikáciu daňovníka, opis vybranej metódy a opis prečo sme si zvolili túto metódu, použitú databázu, postup analýzy, kvantitatívnu a kvalitatívnu analýzu, následnú interpretáciu výsledkov a využitia rozpätí. V ďalšom kroku sme sa venovali tomu ako naše výpočty ovplyvnili realizované transakcie. Tento vplyv je v práci zobrazený na častiach transferovej dokumentácie a na záver si vyhodnotíme postavenie subjektu voči orgánu finančnej správy. Rozoberieme si postavenie daňovníka a orgánu finančnej správy, kto nesie dôkazné bremeno pri daňových sporoch, výsledok a stanovisko, ktoré tento orgán finančnej správy zaujal voči daňovníkovej interpretácii. V závere sa snažíme poukázať na subjektivitu benchmarku (teda porovnávacej analýzy) ale aj celého transferového oceňovania.

K vypracovaniu práce bolo potrebné definovať cieľ a potrebné informácie pre zber údajov, týkajúcich sa problematiky transferového oceňovania. Ďalším krokom bol zber spoľahlivých domácich ale aj zahraničných zdrojov a ich následné štúdium. Medzi použité zdroje patrí domáca a zahraničná literatúra, t.j. knihy, vedecké články, časopisy, zákony, usmernenia a ich novely. Informácie boli taktiež čerpané z internetových zdrojov finančnej správy SR a Ministerstva financií SR.

Ku praktickému uchopeniu a analyzovaniu problematiky sme sa dopracovali odbornými konzultáciami so školiteľom práce ale aj stretnutiami s odborníkmi, ktorí s transferovým oceňovaním v praxi pracujú. Proces konzultácii nám umožnil sa na problematiku pozrieť podrobnejšie s reálnymi ekonomickými skutočnosťami a procesmi, ktoré v praxi stoja za vyhotovením dokumentácie. Tie sme následne klasifikovali a opísali.

Cieľom práce bolo opísať a vysvetliť postup transferovej dokumentácie ako nástroja proti zamedzeniu presúvania ziskov a následne túto dokumentáciu zostaviť.

Pre potreby vypracovania cieľov práce sme použili niekoľko metód skúmania:

- *Metóda analýzy* – túto metódu sme v práci použili na rozloženie pojmu transferového oceňovania na menšie prvky, ktoré s problematikou súvisia. Snažili sme sa pochopiť ich podstatu a význam pre proces transferového oceňovania.
- *Metóda komparácie* - slúži na porovnanie jednotlivých údajov a faktov a jej hlavný prínos môžeme pozorovať v zisťovaní zhody a odlišnosti predmetu výskumu. Ďalším, menej dôležitým významom je objasňovanie zmien, určovanie vývoja a dynamiky vzťahov. Pri transferovom oceňovaní sa s touto metódou stretneme pri porovnávacej analýze kedy je kľúčové pri výbere vhodnej vyhľadávacej stratégie porovnať či sú jednotlivé spoločnosti, produkty alebo služby podobné a tým pádom porovnateľné. V práci sa s ňou stretneme pri výbere metódy transferového oceňovania alebo benchmarku.
- *Metóda logiky* – v práci sa s ňou stretneme pri vyhotovovaní jednotlivých častí transferovej dokumentácie. Celý proces je založený na ucelenej logickej nadväznosti, ktorý zároveň slúži ako argument na podporu nášho rozhodovanie v prípadných daňových sporoch. Orgány finančnej správy sa pri kontrole neorientujú len na čisté dáta ale vyžadujú dokumenty, podklady a dôvody prečo sa daňovník rozhodol takýmto spôsobom oceňovať svoje transakcie.
- *Metóda abstrakcie* – metóda slúži najmä na definíciu kľúčových prvkov riešenej problematiky. Transferové oceňovanie je do určitej miery subjektívna záležitosť. Ak by dokumentáciu pre jeden subjekt robili dve rozdielne spoločnosti, s veľkou pravdepodobnosťou by prišli s rôznymi závermi. Preto je dôležité aby sme sa vyhli skreslenému úsudku a postupovali v súlade s odporúčaniami smernice OECD.
- *Metóda syntézy* – pomocou tejto metódy sme dokázali spojiť dôležité dáta a čiastkové informácie v jeden celok a pochopiť problematiku transferového oceňovania v medzinárodnom ponímaní.
- *Metóda dedukcie* – túto metódu sme použili pri odvodení čiastkových cieľov a určení celkového cieľa práce.
- *Grafické metódy* – táto metóda nám napomáha najjednoduchším spôsobom názorne zobrazit' a vysvetliť na prvý pohľad zložitý proces. Pri skúmaní problematiky transferového oceňovania sme túto metódu použili na znázornenie procesu presúvania ziskov, pochopenia pojmu závislej osoby alebo kontrolovanej transakcie. Tieto pojmy sme zachytili v schémach, tabuľkách, grafoch, resp. obrázkoch.

3. Výsledky práce a diskusia

3.1. Charakteristika spoločnosti CJS Slovensko, spotrebné družstvo

Účtovná jednotka CJS Slovensko, spotrebné družstvo (ďalej len „CJS“) vznikla v roku 2002. Skupinu CJS v súčasnosti tvorí 30 spotrebných družstiev. Hlavným poslaním spoločnosti CJS je zabezpečiť spoločenskú a ekonomickú prosperitu družstva a jeho členov. Vytvára a poskytuje členom nástroje a riešenia na udržanie si trhového podielu, chráni práva a záujmy členov a zastupuje členov voči orgánom a inštitúciám v Slovenskej republike ako i v zahraničí. Spoločnosť dosiahla v roku 2021 celkové výnosy vo výške 64 388 922 eur a celkové náklady 63 054 978 eur.

Víziou spoločnosti je zabezpečenie pozície najväčšieho domáceho obchodného reťazca na trhu a pozíciu kľúčového predajcu potravín na Slovensku s najvyšším podielom slovenských potravín na pulloch predajní CJS.

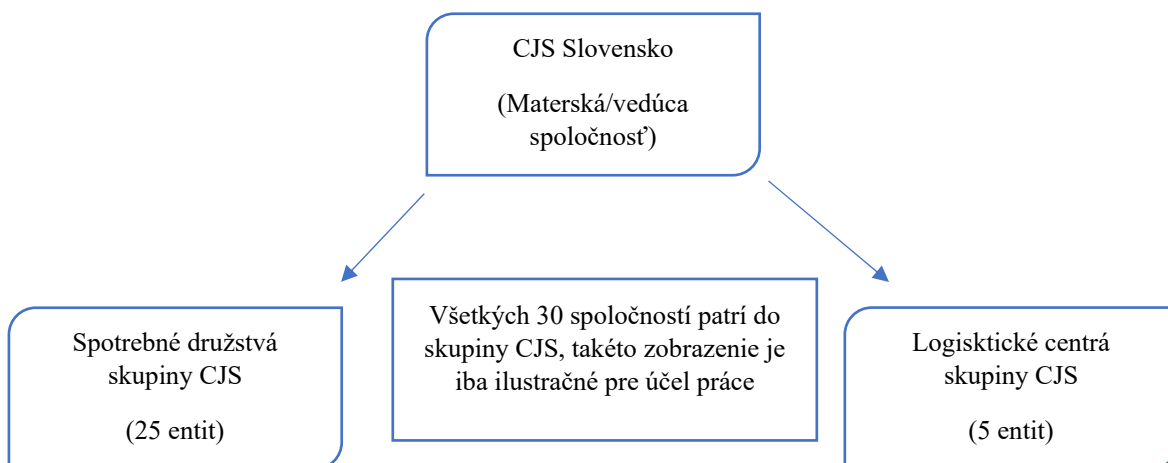
3.1.1. Členovia CJS a členská základňa

K 31.12.2021 mala CJS, spotrebné družstvo 30 členov, ktorými sú výlučne právnické osoby – regionálne spotrebné družstvá pôsobiace na Slovensku. Prevažná časť, v počte 25 spotrebných družstiev, vykonáva obchodnú činnosť. Inú ako obchodnú činnosť vykonáva 5 CJS. Každé spotrebné družstvo systému CJS je samostatnou právnickou osobou, ktorá v rámci svojej členskej základne združuje svojich členov, spravidla fyzické osoby. K 31.12.2021 CJS evidovali celkom 109 960 členov, fyzických osôb, pôsobiacich v 1 156 členských základniach. Členmi niektorých spotrebných družstiev sú aj právnické osoby. Miestnymi orgánmi spotrebných družstiev je Schôdza členskej základne a Výbor členskej základne, tzv. Dozorný výbor. Dozorný výbor, ako výkonný územný orgán družstva, zameriava svoju činnosť hlavne na rozvoj družstva a zároveň pre svojich členov organizuje rôzne kultúrno-spoločenské podujatia.

3.1.2. Štruktúra skupiny

Materskou/riadiacou spoločnosťou skupiny CJS je CJS Slovensko, spotrebné družstvo. Štruktúra spoločnosti je uvedená na schéme nižšie:

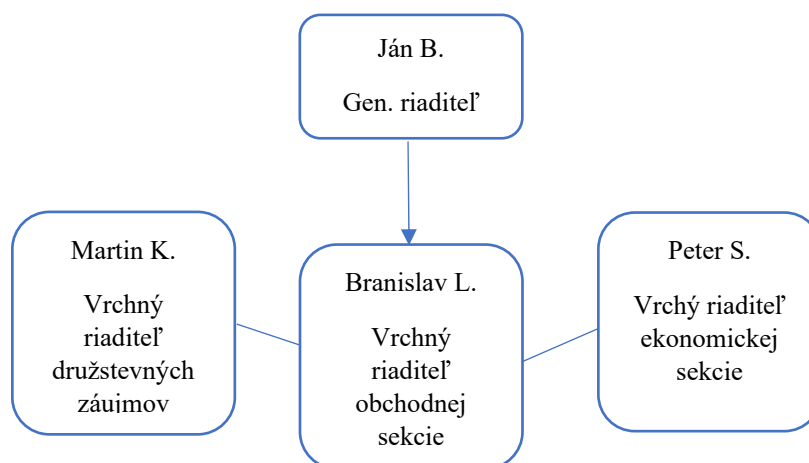
Schéma 4 - Štruktúra skupiny CJS

Zdroj: Vlastné spracovanie pre účely práce

3.1.3. Organizačná štruktúra

Schéma 5 - Organizačná štruktúra spoločnosti

Zdroj: Vlastné spracovanie

3.1.4. Podnikateľská činnosť skupiny

V roku 2021 dosiahli regionálne CJS prevádzkujúce predajne pod značkou CJS celkový maloobchodný obrat vo výške 1,620 mld. eur. V porovnaní s rokom 2020 to bolo viac o 3 %. Tržby CJS z predaja tovaru a vlastných výrobkov boli vo výške 1,371 mld. eur, čo predstavuje medziročný nárast o 2,9 %.

Logistické centrá skupiny CJS dosiahli tržby v celkovej výške 0,619 mld. eur, čo bolo o 0,6 % menej ako v roku 2020. Súhrnné tržby skupiny CJS z maloobchodnej a veľkoobchodnej činnosti v roku 2021 boli vo výške 1,990 mld. eur a v porovnaní s rokom 2020 vzrástli o 1,8 %.

Spotrebné družstvá v roku 2021 otvorili pre zákazníkov celkom 16 predajní po celom Slovensku. Skupina CJS si udržala trhovú pozíciu lídra v predaji potravín medzi maloobchodnými reťazcami aj napriek tomu, že expanzia konkurencie nebola pandémiou významne poznačená. Tak, ako aj v predchádzajúcich rokoch, ani v roku 2021 skupina CJS nepoľavila z dlhodobého trendu ponúkať svojim zákazníkom najviac potravín od slovenských výrobcov. Ich podiel na pulloch predajní CJS je 63 – 71 % a je jednoznačne najvyšší v porovnaní s ostatnými maloobchodnými reťazcami.

3.2. Popis transakcií medzi závislými spoločnosťami

Táto časť obsahuje popis kontrolovaných transakcií alebo skupín kontrolovaných transakcií so závislými osobami. Spoločnosť uskutočnila v roku 2021 kontrolované transakcie s nasledujúcimi závislými osobami (pre účely práce sme vybrali 3 druhy transakcií):

- CJS Senica – predaj tovaru, manažérske služby
- CJS Logistické centrum – služby (logistika)

Rozsah spracovania kontrolovaných transakcií je uvedený v tabuľke nižšie.

Tabuľka 2 - Kontrolované transakcie so závislými osobami

Závislá osoba	Popis transakcie	Náklad/ Výnos	Objem (EUR)	Rozsah spracovania transakcie
CJS Senica	Predaj tovaru	Výnos	20 000 000	Úplný
	Predaj služieb – Manažérske služby	Výnos	5 000 000	Úplný
CJS Logistické centrum	Logistika	Náklad	10 000 000	Úplný

Zdroj: Vlastné spracovanie

3.2.1. Hladina významnosti

CJS vykonala výpočet hladiny významnosti. Hladina významnosti bola stanovená nasledovne:

- Výnosy z transakcií alebo akékoľvek výstupné transakcie v objeme presahujúcom 0,5% z výnosov (321 944,61 EUR);
- Náklady z transakcií alebo akékoľvek vstupné transakcie v objeme presahujúcom 0,5% z nákladov (315 274,89 EUR).

Príslušná hladina významnosti bola vypočítaná len za účelom prípravy dokumentácie transferového oceňovania za rok 2021. Táto hladina významnosti nepredstavuje hladinu významnosti použitú pre audit a účtovníctvo spoločnosti CJS. Z výpočtu vyplýva, že vyššie uvedené transakcie výrazne prekračujú hranicu významnosti a tak by významným spôsobom ovplyvnili výsledok hospodárenia spoločnosti. O takýchto transakciách je spoločnosť povinná viesť transferovú dokumentáciu.

3.3. Analýza porovnateľnosti v praxi

3.3.1. Identifikácia daňovníka

Analýza porovnateľnosti začína identifikáciou daňovníka. Fiktívny daňovník, ktorý bude slúžiť pre naše účely je spoločnosť „CJS.“. Logistické centrá skupiny CJS vykonávajú veľkoobchodnú činnosť a poskytujú svoje služby jednotlivým spoločnostiam skupiny CJS – ich jednotlivým predajciam. Zoznam logistických centier CJS je nasledovný:

- CJS logistické centrum
- CJS LC
- CJS Kračany
- CJS Trebišov
- CJS Prešov

Cieľom analýzy je identifikovať prevádzkovú maržu na celkových nákladoch porovnateľných nezávislých spoločností vykonávajúcich porovnateľné činnosti ako logistické centrá skupiny CJS.

3.3.2. Použitie vybranej metódy oceňovania transferov – metóda čistého obchodného rozpätia a metóda zvýšených nákladov

Pre účely analýzy bola zvolená metóda čistého obchodného rozpätia (ďalej ako „TNMM“) a metóda zvýšených nákladov. Dôvodom bolo priblížiť vplyv a spôsob ocenenia jednotlivých transakcií. Pri aplikácii TNMM sme v analýze porovnateľnosti identifikovali čistú prevádzkovú ziskovú maržu v pomere k celkovým nákladom, ktorá by sa očakávala od nezávislej spoločnosti, ktorá vykonáva obdobné funkcie, používa podobné zložky majetku a znáša podobné riziká ako logistické centrá, ktoré boli zvolené ako testovaná strana. Pri CPM sa cena transferu stanovuje na základe skutočných priamych a nepriamych nákladov na majetok alebo služby, ktoré súvisia s predmetom prevodu medzi závislými osobami.

3.3.3. Databáza použitá pri vyhľadávaní

Pre účely overenia ziskovosti boli využité informácie a údaje z európskej databázy TP Catalyst. Obsahuje detailné informácie o viac ako 23 miliónoch spoločnostiach v súkromnom a štátnom vlastníctve z 44 európskych krajín. TP Catalyst poskytuje detailné informácie za 12 rokov, vrátane konsolidovaných účtovných výkazov (ak sú dostupné), súvah, výkazov ziskov a strát, vlastníckej a právnej formy, kódov klasifikácie ekonomickej činnosti, popisu podnikania v miestnom jazyku a angličtine, počte zamestnancov a i. Databáza slúžila ako zdroj informácií o akcionárskej štruktúre a popise činnosti.

3.3.4. Postup analýzy

S cieľom vybrať porovnateľné spoločnosti bol vykonaný detailný proces vyhľadávania subjektov porovnateľných s logistickými centrami, ktorý prebiehal v nasledujúcich krokoch:

- Etapa I. – Kvantitatívna analýza: Vyhľadávací proces, ktorého výsledkom je zoznam potenciálne porovnateľných spoločností.
- Etapa II. – Kvalitatívna analýza: Manuálna preverka prvotného súboru potenciálne porovnateľných spoločností.
- Etapa III. – Finančná analýza: Výpočet rozpätia aplikovanej prevádzkovej marže k celkovým nákladom, medzikvartilové rozpätie a medián.

3.3.5. I. Etapa – Kvantitatívna analýza

Výber potenciálne porovnateľných spoločností bol vykonaný použitím TP Catalyst. Vyhľadávanie pomocou TP Catalyst je založené na aplikácii niekoľkých kritérií s cieľom získať vzorku spoločností, ktoré sú potenciálne porovnateľné s testovanou stranou. Výsledok tejto etapy predstavuje prvotný súbor porovnateľných spoločností, ktorý je v ďalšom kroku predmetom manuálnej preverky. Nasledujúca tabuľka zobrazuje celkovú vyhľadávaciú stratégiu v TP Catalyst:

Tabuľka 3 - Vyhľadávanie pomocou databázy TP Catalyst

Č.	Vyhľadávacie kritéria	Popis kritéria	Výsledok kroku vyhľadávania	Výsledok vyhľadávania
1.	Kategória spoločností	Veľmi veľké, veľké a stredne veľké spoločnosti	6 651 672	6 651 672
2.	Status	Aktívne spoločnosti	3 395 172	3 395 172

Č.	Vyhľadávacie kritéria	Popis kritéria	Výsledok kroku vyhľadávania	Výsledok vyhľadávania
3.	Rok vzniku	Do a vrátane 2013	2 867 179	2 406 778
4.	Región	Európska Únia [27] + Švajčiarsko, Nórsko, Veľká Británia	3 185 790	2 008 668
5.	NACE kódy	NACE Rev. 2 (primárne kódy): 4631 - Veľkoobchod s ovocím a zeleninou, 4632 - Veľkoobchod s mäsom a mäsovými výrobkami, 4633 - Veľkoobchod s mliečnymi výrobkami, vajcami a jedlými olejmi a tukmi, 4634 - Veľkoobchod s nápojmi, 4636 - Veľkoobchod s cukrom a čokoládou a cukrovinkami, 4637 - Veľkoobchod s kávou, čajom, kakaom a korením, 4639 - Nešpecializovaný veľkoobchod s potravinami, nápojmi a tabakom	63 658	31 804
6.	Nezávislosť	Indikátor nezávislosti BvD: A+, A, A-, vrátane spoločností, ktorých všetci akcionári alebo všetci akcionári s podielom vyšším ako 25 % sú jednotlivci alebo zamestnanci	1 846 236	19 200
7.	Počet dcérskych spoločností	Žiadna	3 144 735	15 654
8.	Roky s dostupnými údajmi	2019, 2020, 2021	2 614 586	12 348
9.	Prevádzkový výnos/strata (tis. EUR)	min=0, 2021, 2020, 2019, pre všetky vybrané obdobia, vylúčenie spoločností bez aktuálnych finančných údajov a orgánov verejnej moci/štátov/vlády	1 252 561	8 206
10.	Obrat (tis. EUR)	min=14 000, 2021, 2020, 2019, pre všetky vybrané obdobia, vylúčenie spoločností bez aktuálnych finančných údajov a orgánov verejnej moci/štátov/vlády	157 387	576
11.	Počet zamestnancov	min=43, 2021, 2020, 2019, pre všetky vybrané obdobia, vylúčenie spoločností bez aktuálnych finančných údajov a orgánov verejnej moci/štátov/vlády	293 703	246
12.	Typ účtovnej závierky	U1 (spoločnosti bez konsolidovanej účtovnej závierky)	3 796 723	235

Č.	Vyhľadávacie kritéria	Popis kritéria	Výsledok kroku vyhľadávania	Výsledok vyhľadávania
13.	Dlhodobý nehmotný majetok / Celkové aktíva (%)	max=2, 2021, 2020, 2019, pre všetky vybrané obdobia, vylúčenie spoločností bez aktuálnych finančných údajov a orgánov verejnej moci/štátov/vlády	2 141 019	202
Boolean vyhľadavanie: 1 a 2 a 3 a 4 a 5 a 6 a 7 a 8 a 9 a 10 a 11 a 12 a 13				
Zostávajúci počet spoločností po kvantitatívnom vyhľadávaní				202

Zdroj: Vlastné spracovanie prostredníctvom TP Catalyst

Po zadefinovaní vyššie uvedených kritérií, sme v záverečnom súbore identifikovali 202 potenciálnych spoločností. Každé z kritérií je prispôbené našim potrebám. Detailný opis toho ako sme každé z kritérií nastavili pre tento prípad je uvedený nižšie:

1. Kategória spoločnosti

V prvom kroku boli vybrané veľmi veľké, veľké a stredne veľké spoločnosti.

2. Status

V druhom kroku boli vybrané iba spoločnosti, ktoré sú v súčasnosti aktívne (t.j. spoločnosti v konkurznom konaní alebo likvidačnej fáze boli zamietnuté).

3. Rok vzniku

V ďalšom kroku boli vybraté iba spoločnosti s rokom vzniku do a vrátane roku 2013.

4. Región

Výber spoločností, ktoré pôsobia v rovnakých alebo obdobných odvetviach zvyšuje spoľahlivosť potencionálne porovnateľných spoločností, pretože spoločnosti pôsobiace v rôznych odvetviach môžu mať rôzne prevádzkové požiadavky alebo podmienky na trhu, ktoré ovplyvňujú ich ziskovosť. Región bol obmedzený na všetkých 27 krajín EÚ, Nórsko, Švajčiarsko a Veľká Británia.

5. NACE kódy

NACE je štatistická klasifikácia ekonomických činností vyvinutá v Európskom spoločenstve. Existuje rad rôznych verzií kódov NACE, keďže pôvodná verzia NACE 70 bola zavedená v roku 1970. Posledná revízia NACE Rev 2 bola zriadená Nariadením (ES) č. 1893/2006 Európskeho parlamentu a Rady z 20. decembra 2006.

Za účelom identifikácie porovnateľných spoločností, ktoré vykonávajú podobné funkcie, znášajú podobné riziká a používajú podobné zložky majetku ako CJS, sme vyhľadali spoločnosti podnikajúce pod aspoň jedným z nasledovných NACE Rev 2 kódov:

4631 - Veľkoobchod s ovocím a zeleninou,

4632 - Veľkoobchod s mäsom a mäsovými výrobkami,

4633 - Veľkoobchod s mliečnymi výrobkami, vajcami a jedlými olejmi a tukmi,

4634 - Veľkoobchod s nápojmi,

4636 - Veľkoobchod s cukrom a čokoládou a cukrovinkami,

4637 - Veľkoobchod s kávou, čajom, kakaom a korením,

4639 - Nešpecializovaný veľkoobchod s potravinami, nápojmi a tabakom.

6. Nezávislosť

Vybrali sme iba tie spoločnosti, ktoré sú nezávislé na základe databázy TP Catalyst – výber A+, A a A- vrátane spoločnosti, ktorých všetci akcionári alebo všetci akcionári s podielom vyšším ako 25% sú jednotlivci alebo zamestnanci.

Závislé spoločnosti môžu mať vlastné problémy v oblasti transferového oceňovania, čo by znamenalo, že finančné údaje a výsledné vypočítané finančné ukazovatele nemusia presne odrážať výsledky v súlade s princípom nezávislosti.

7. Typ účtovnej závierky a dcérske spoločnosti

Ďalej boli vybrané iba spoločnosti s nekonsolidovanou účtovnou závierkou (iba U1) a bez evidovaných dcérskych spoločností.

8. Dostupnosť údajov

Vybrali sme iba tie spoločnosti, ktoré majú dostupné relevantné finančné údaje (Obrat a EBIT) za obdobie rokov 2019 – 2021.

9. Prevádzkový výnos / strata

Eliminovali sme tie spoločnosti, ktoré počas obdobia rokov 2019 – 2021 nedosiahli kladnú hodnotu EBIT.

Spoločnosti nevykazujúce zisk by nemuseli spoľahlivo odrážať výsledky dosahované logistickými centrami. Pokiaľ spoločnosť nevykazuje zisk počas vybraných období,

porovnanie by vyžadovalo detailnejšiu analýzu a potenciálne významné úpravy, aby bola dosiahnutá porovnateľnosť.

10. Obrat

Eliminovali sme tie spoločnosti, ktoré počas vybraného obdobia nedosiahli obrat vo výške aspoň 14 000 tis. EUR. Spoločnosti s nižším ako zvoleným obratom by nemuseli spoľahlivo odrážať výsledky dosahované logistickými centrami.

11. Počet zamestnancov

Eliminovali sme tie spoločnosti, ktoré počas vybraného obdobia zamestnávali menej ako 43 zamestnancov.

13. Dlhodobý nehmotný majetok / Celkové aktíva

Eliminovali sme tie spoločnosti, ktoré počas vybraného obdobia dosiahli ukazovateľ dlhodobého nehmotného majetku na celkových aktívach viac ako 2%.

3.3.6. Etapa II – Kvantitatívna analýza

Potenciálne porovnateľné spoločnosti, ktoré prešli kvantitatívnou analýzou sa následne stali predmetom kvalitatívnej analýzy; t.j. manuálneho preverovania jednotlivých spoločností. Preskúmané boli aj podrobné popisy podnikania, prehľady a vlastnícke štruktúry poskytnuté databázou TP Catalyst. Navyše, informácie boli overené na internete (oficiálne webové stránky spoločností, informácie z médií atď.).

Výsledkom analýzy 202 potenciálne porovnateľných spoločností bolo vylúčenie niektorých spoločností z nasledujúcich dôvodov:

- **Neporovnateľná činnosť**

Preskúmali sme charakteristiku podnikania spoločností, ktoré boli výstupom z databázy TP Catalyst a prostredníctvom webu (a ak to bolo nevyhnutné aj prostredníctvom údajov vo výročných správach). Spoločnosti, ktoré vykonávajú rozličné a odlišné činnosti alebo vykonávajú svoju činnosť v značne odlišnom podnikateľskom prostredí boli zo vzorky vylúčené. Výsledkom tejto analýzy bolo vylúčenie 36 spoločností.

- **Nezávislosť**

K spoločnostiam, ktoré spĺňali kritérium porovnateľnosti sme hľadali doplňujúce informácie k vlastníckej štruktúre prostredníctvom databázy TP Catalyst a

prostredníctvom verejne dostupných zdrojov informácií (napr. výpisy z obchodného registra a výročné správy) príslušných spoločností. Výsledkom tejto analýzy bolo vylúčenie 94 spoločnosti.

- **Nedostupnosť údajov**

Spoločnosti, pri ktorých neboli verejne dostupné informácie o predmete činnosti, resp. ktorých informácie boli nedostatočné alebo nespoľahlivé boli vylúčené. V dôsledku tohto kritéria bolo vylúčených 36 spoločností.

Výsledkom vyššie uvedených krokov bolo **vylúčenie 166 spoločností vo fáze kvalitatívnej analýzy. V záverečnom súbore ostalo 36 nezávislých porovnateľných spoločností.** Vylúčené spoločnosti sa najčastejšie uvádzajú v samostatnej prílohe, ktorá obsahuje zoznam spoločností vylúčených v tejto fáze spolu s dôvodom ich vylúčenia.

3.3.7. Záverečný súbor porovnateľných spoločností

Záverečný súbor porovnateľných spoločností, ktorý prešiel kvantitatívnou a kvalitatívnou analýzou spolu s opisom podnikateľskej činnosti spoločností je zobrazený v nasledujúcej tabuľke. (Pre naše účely sme vybrali iba 5 z 36, aby sme si vedeli predstaviť ako takýto záverečný súbor vyzerá)

Tabuľka 4 - Záverečný súbor porovnateľných transakcií

Č.	Názov spoločnosti	BvD identifikačné číslo	Krajina	Primárny predmet podnikania
1.	FREGA FREJOWSKI, GARBOL SP.J.	PL290500060	Poľsko	Spoločnosť ponúka široký sortiment produktov ako ovocie a zelenina, mäso a mäsové výrobky, mliečne výrobky, vajcia, mrazený a konzervovaný tovar, čistiace prostriedky pre domácnosť, farmaceutické výrobky a potreby pre zvieratá.
2.	ROLF NAGEL GESELLSCHAFT MIT BESCHRAENKTER HAFTUNG	DE4010001998	Nemecko	Spoločnosť zaoberajúca sa predovšetkým veľkodistribúciou mäsa a mäsových výrobkov. Ponúka predovšetkým klobásy a šunku, bravčové mäso, hovädzie mäso, hydinu, syry, šaláty, ryby a koláče a koláče; čerstvé a chladené výrobky.
3.	MILKY GROUP BIO.	BG202809846	Bulharsko	Spoločnosť sa zaoberá distribúciou mlieka, rastlinných olejov,

Č.	Názov spoločnosti	BvD identifikačné číslo	Krajina	Primárny predmet podnikania
				obaľovacích tukov, kakaových produktov, aditív a dovážaného tovaru.
4.	BARTON AND REDMAN LIMITED	GB00819463	Spojené kráľovstvo	Spoločnosť sa zaoberá predovšetkým veľkoobchodom s ovocím a zeleninou.
5.	PRZEDSIĘBIORSTWO PRODUKCYJNO- HANDLOWO- USLUGOWE MLEKS SP. Z O.O.	PL550736293	Poľsko	Spoločnosť sa zaoberá maloobchodným predajom prírodných a ekologických produktov vrátane produktov, morských plodov, mäsa a hydiny, pečiva, hotových jedál a cateringu, piva, vína, syrov.

Zdroj: vlastné spracovanie

3.3.8. Finančná analýza (Indikátory ziskovosti)

Ukazovatele ziskovosti („Profit Level Indicators“, ďalej ako „PLI“) sú pomerové ukazovatele, ktoré merajú vzťah medzi ziskom na jednej strane a tržbami, nákladmi alebo použitými zdrojmi na strane druhej. Transakčná metóda čistého rozpätia sa opiera o porovnanie vhodného ukazovateľa čistého zisku na riadenú transakciu s rovnakým druhom ukazovateľa čistého zisku v porovnateľnej nezávislej transakcii.

Použitie konkrétneho indikátora primárne závisí od charakteru činnosti testovanej spoločnosti a relevancii kapitálových investícií ako determinantu prevádzkového zisku.

Finančné pomerové ukazovatele, ktoré sú použiteľné pri metóde TNMM zahŕňajú nasledovné:

- **rentabilita majetku** (*return on assets*) – používa sa pri takých činnostiach, kde je majetok kľúčovým determinantom podnikania;
- **rentabilita tržieb** (*return on sales*) – používa sa tam, kde je predaj kľúčovým determinantom podnikania;
- **rentabilita nákladov** (*return on costs*) – používa sa tam, kde sú náklady kľúčovým determinantom podnikania.

Zisk vypočítaný na kľúčový determinant podnikania je prevádzková marža spoločnosti (t.j. zisk pred zahrnutím dopadu finančných rozhodnutí a daňových dopadov).

Prevádzková marža vo vzťahu k celkovým prevádzkovým nákladom („*Operating Margin on Total Costs*“, ďalej ako „OMTC“) sa používa na analýzu bežných trhových operácií výrobcov a poskytovateľov služieb, pretože takéto spoločnosti bežne očakávajú, že pokryjú svoje náklady zo svojich ziskov a tento indikátor ukazuje prevádzkovú výkonnosť spoločnosti. Ako už bolo vyššie uvedené, CJS pôsobí ako poskytovateľ služieb, a preto je náležité použiť OMTC ako indikátor ziskovosti činnosti logistických centier.

Navyše údaje potrebné na analýzu týchto čísel sú relatívne ľahko dostupné a sú všeobecne uznávané ako spoľahlivý finančný indikátor v praxi. Ukazovateľ OMTC je definovaný ako pomer prevádzkového zisku k celkovým prevádzkovým nákladom.

Výpočet ukazovateľa OMTC bol vypočítaný nasledovne:

$$\text{Prevádzková marža (OMTC)} = \frac{\text{prevádzkový zisk (EBIT)}}{\text{Obrat} - \text{prevádzkový zisk (EBIT)}} * 100$$

Spoločnosť nahradila ukazovateľ prevádzkových nákladov ukazovateľom prevádzkových výnosov očistených o prevádzkový zisk (EBIT). Spoločnosť pristúpila k využitiu tohto ukazovateľa z dôvodu, že v databáze TP Catalyst vo väčšine prípadov chýbajú jednotlivé čiastkové údaje pre určenie kumulatívu prevádzkových nákladov (napr. „Cost of Goods Sold“, „Material Costs“, „Cost of Employees“, „Depreciation and Amortization“ atď.). Týmto spôsobom bol nasimulovaný ukazovateľ prevádzkových nákladov (t.j. opačným postupom, keď bol od obratu odpočítaný prevádzkový zisk).

3.3.9. Použitie údajov za viacero rokov a priemeru viacerých rokov

Podľa Smernice OECD (Kapitola B.5) môžu byť pri poskytovaní informácií o významnom životnom cykle podnikania alebo produktu porovnateľných spoločností užitočné údaje za viacero rokov. Rozdiely v životnom cykle podnikania alebo produktu môžu podstatne ovplyvniť podmienky transferového oceňovania, ktoré treba zväžiť pri stanovovaní porovnateľnosti. V tejto analýze sme vypočítali OMTC pre 36 porovnateľných spoločností zo záverečnej vzorky za obdobie rokov 2019 – 2021. Ukazovateľ OMTC vypočítaný za každú porovnateľnú nezávislú spoločnosť je uvedený v tabuľke nižšie.

Tabuľka 5 - OMTC porovnateľných nezávislých spoločností za obdobie rokov 2019 -2021

Názov spoločnosti	OMTC 2019	OMTC 2020	OMTC 2021
FREGA FREJOWSKI, GARBOL SP.J.	0,39%	0,41%	0,42%
ROLF NAGEL GESELLSCHAFT MIT BESCHRAENKTER HAFTUNG	1,84%	6,32%	3,97%
MILKY GROUP BIO	1,37%	0,83%	3,16%
BARTON AND REDMAN LIMITED	1,95%	1,56%	2,52%
PRZEDSIĘBIORSTWO PRODUKCYJNO-HANDLOWO- USŁUGOWE MLEKS SP. Z O.O.	1,69%	2,26%	1,58%
NITELA IMPEX SRL	1,48%	2,80%	3,02%
PPHU WIGO J.BRZEZICKI M.GLUSZKIEWICZ SP.J.	2,32%	3,15%	3,23%
PRZEDSIĘBIORSTWO PRODUKCYJNO-USŁUGOWO- HANDLOWE AWEX SP. Z O.O.	11,47%	16,52%	10,23%
JANNEC S.A.	4,79%	3,63%	5,77%
DIBS DISTRIBUTION LIMITED	2,16%	2,36%	1,71%
LAKOC SP. Z O.O.	3,61%	4,12%	4,33%
UAB SAKALAS	3,40%	3,70%	2,80%
EXFLOR SRL	4,84%	4,03%	4,88%
AGRIMUR SA	3,14%	2,59%	3,48%
SMAK SERWIS SP. Z O.O.	1,29%	1,30%	1,18%
FORMAGGI SGROI SALVATORE S.R.L.	2,58%	3,30%	5,60%
FIRMA HANDLOWA DOMICELA SP. Z O.O.	3,03%	3,45%	2,23%
ANTONY GROSS EXIM SRL	3,66%	3,35%	3,58%
MASTERFRUITS - COMERCIO DE FRUTAS, LDA	0,98%	0,94%	1,03%
SPIRIT & BRANDS SL	9,36%	1,50%	9,97%
DISTRIBUCIONES O'DONNELL-ELIPA SL.	2,74%	1,29%	1,97%
PROVECAEX SL	3,04%	1,38%	0,77%
BETA FRESH KORLATOLT FELELOSSEGU TARSASAG	0,48%	5,23%	4,26%
HATZISALATAS S.A.	6,81%	15,57%	12,54%
FRUTAS LOS CURSOS SOCIEDAD LIMITADA	2,01%	2,55%	1,09%
NEA STAR FRUIT I. KOKONOZI - J. KARAJ LTD	7,17%	13,62%	6,83%

Názov spoločnosti	OMTC 2019	OMTC 2020	OMTC 2021
MAINARDI NICOLA S.R.L.	5,01%	8,00%	3,32%
SPAR D.O.O.	4,74%	3,45%	5,55%
FAREL IMPEX SRL	4,41%	3,14%	3,21%
HENRIQUE FIEL LOURENCO, LDA	2,91%	5,02%	3,52%
RENEX REGINA JEDRYCH, TOMASZ JEDRYCH I WSPOLNICY - SP.J.	8,88%	8,46%	10,81%
PHUP POLDROB SP. Z O.O.	0,24%	0,23%	0,23%
FLORADI PROD COM SRL	4,74%	2,99%	3,47%
HURTOWNIA SPOZYWCZA R-R SP.J. R. MLYNARSKI, R. BERNAT	4,48%	4,36%	5,93%
AGELOPOULOS, GEORGE, - DIONYSIA AGELOPOULOU S.A.	6,73%	6,50%	8,01%
AATEST - JOANNA I DARIUSZ KOBIERSCY - SP.J.	4,15%	5,38%	1,24%

Zdroj: Vlastné spracovanie pomocou TP Catalyst

3.3.10. Výsledky

Za účelom získania najspoľahlivejších a najreprezentatívnejších výsledkov spĺňajúcich princíp nezávislého vzťahu bol súbor indikátorov ziskovosti získaných za vybrané spoločnosti podrobený analýze aplikáciou štatistických metód. Boli vypočítané štatistické ukazovatele ako maximum, minimum, medián, horný a dolný kvartil prevádzkovej ziskovej prirážky z celkových prevádzkových nákladov porovnateľných spoločností za obdobie rokov 2019 – 2021.

- **Prvý (dolný) kvartil** – predstavuje hodnotu, ktorá rozdeľuje súbor pozorovaní na dve časti tak, že 25 % pozorovaní má hodnotu nižšiu alebo rovnajúcu sa prvému kvartilu (*a 75 % pozorovaní má hodnotu rovnajúcu sa alebo vyššiu ako je hodnota kvartilu*),
- **Medián** – zodpovedá strednej hodnote. To znamená, že presne polovica hodnôt je vyššia ako medián a druhá polovica je nižšia ako medián. Medián na rozdiel od aritmetického priemeru nie je ovplyvnený extrémnymi (*nereprezentatívnymi*) výsledkami, čiže ani veľké zmeny v extrémnych pozorovaniach neovplyvnia hodnotu mediánu, ale môžu podstatne zmeniť hodnotu priemeru,
- **Tretí (horný) kvartil** – predstavuje hodnotu, ktorá rozdeľuje súbor pozorovaní na dve časti tak, že 75 % pozorovaní má hodnotu nižšiu alebo rovnajúcu sa hodnote tretieho

kvartilu (a 25 % pozorovaní má hodnotu rovnajúcu sa alebo vyššiu ako je hodnota kvartilu).

3.3.11. Využitie rozpätí

Smernica OECD počíta so situáciami, keď uplatnenie zvolenej metódy transferového oceňovania vyústi do rozsahu (*rozpätia*) výsledkov, ktorého použitie môže prispieť k zmierneniu dopadov z rozdielov v charaktere podnikania spriaznených a nezávislých spoločností zapojených do porovnateľných nekontrolovaných transakcií. A to preto, lebo rozsah čísel umožňuje dosiahnuť výsledky, ktoré by nastali pri rôznych obchodných a finančných podmienkach. Nakoľko okolnosti, ktoré nemusia súvisieť s transferovým oceňovaním môžu vytvoriť krátkodobé výkyvy v údajoch porovnateľných spoločností, odporúča sa vytvoriť rozsah čísel zo spriemerovaných výsledkov za viacročné obdobie. Smernica OECD (*článok 3.62*) odporúča použiť kompletný rozsah výsledkov. Pre účely analýzy sme vypočítali trojročný vážený aritmetický priemer za každú spoločnosť zo záverečnej vzorky za obdobie rokov 2019 – 2021. Štatistické ukazovatele vypočítané pre stanovené indikátory ziskovosti (*t.j. v tomto prípade OMTC*) stanovené pre subjekty porovnateľné s CJS sú uvedené v nasledujúcej tabuľke.

Tabuľka 6 - Štatistické rozdelenie ukazovateľa OMTC porovnateľných nezávislých spoločností

Štatistický ukazovateľ	OMTC 2019	OMTC 2020	OMTC 2021	Vážený priemer OMTC 2019 – 2021
Maximum	11,47%	16,52%	12,54%	12,58%
Horný kvartil	4,78%	5,18%	5,59%	4,78%
Medián	3,09%	3,33%	3,40%	3,57%
Dolný kvartil	1,86%	1,74%	1,78%	2,02%
minimum	0,24%	0,23%	0,23%	0,23%

Zdroj: Vlastné spracovanie s použitím údajov z TP Catalyst

Ako je uvedené v tabuľke vyššie, rozsah ukazovateľa OMTC za obdobie rokov 2019 – 2021 sa nachádza v rozmedzí od 0,23% do 12,58%. Najtypickejšie porovnateľné spoločnosti vykazujú medián OMTC vo výške 3,57% s dolným kvartilom 2,02% a horným kvartilom 4,78%. **Rozsah medzikvartilového rozpätia, t.j. medzi 2,02% a 4,78% ukazovateľa OMTC by mal byť všeobecne akceptovaný a považovaný za ukazovateľ ziskovosti nezávislých spoločností,** ktoré majú predmet podnikania porovnateľný s CJS.

3.4. Zhrnutie vykonávaných funkcií spoločnosti CJS

Na základe popísaných funkcií nižšie uvádzame prehľadné zhrnutie a rozsah vykonávaných funkcií (X – XXX, od najmenšieho rozsahu vykonávania funkcie po najväčší rozsah vykonávania funkcie) jednotlivých spoločností zapojených do nasledujúcej transakcie:

- Nákup a predaj tovaru, poskytovanie manažérskych služieb a poskytovanie logistických služieb.

Tabuľka 7 - Tabuľka vykonávaných funkcií CJS

Funkcia / spoločnosť	(CJS)	CJS Logistické Centrum	Družstvá CJS
Funkcie			
Skupinové strategické rozhodovanie	XXX		
Lokálne strategické rozhodovanie		XXX	XXX
Obstaranie tovaru od dodávateľa	XXX	X	
Objednanie tovaru od dodávateľa		XXX	
Preprava tovaru		XXX	
Vlastnícke právo k tovaru		XXX	XXX
Skladovanie a logistika		XXX	X
Kontrola kvality		XXX	XXX
Stanovenie ceny	XXX	X	XX
Predaj tovaru	XXX		XXX
Skupinový marketing a reklama	XXX		
Lokálny marketing a reklama			XXX
Reklamácie		XXX	XXX
Popredajné služby		X	
Fakturácia a správa pohľadávok			XXX
Administratívne aktivity	XXX	XXX	XXX

Zdroj: Vlastné spracovanie

3.5. Vysvetlenie dôvodov pre záver, že kontrolované transakcie sú v súlade s princípom nezávislého vzťahu

Nakoľko v súvislosti s tovarmi a službami, ktoré CJS predáva, sa tieto tovary a služby považujú za úzko prepojené, analyzovaná nebola ziskovosť z predaja jednotlivých

tovarov, ale ziskovosť, ktorú CJS dosiahla súhrnne zo všetkých svojich predajných činností (t. j. predaj tovaru, logistika, atď.).

Na účely posúdenia konzistentnosti testovanej transakcie CJS s princípom nezávislého vzťahu sa testovalo, či OM dosiahnutý CJS (pred úpravami o položky pripočítateľné / odpočítateľné od základu dane v zmysle ustanovení ZDP) je v rozsahu medzikvartilového rozpätia výsledkov OM nezávislých porovnateľných spoločností.

Nepriamo sa týmto zároveň sekundárne testoval súlad všetkých transakcií CJS so spriaznenými stranami s princípom nezávislého vzťahu, keďže všetky služby/ vstupy, ktoré CJS nakupuje/predáva, sú potrebné na distribučné aktivity, a preto sú tieto transakcie navzájom úzko spojené. Nižšie sú uvedené finančné výsledky CJS za rok 2021:

Tabuľka 8 - Finančné výsledky CJS za rok 2021 (v eur.)

Popis / Rok	2021
Predaje (obrat)	64 388 922
Prevádzkové náklady	63 054 978
Prevádzkový zisk	1 333 944
OMTC [%]	2,07%

Zdroj: vlastné spracovanie

Na základe skutočností uvedených v tabuľke a z pohľadu slovenskej daňovej legislatívy je preto možné konštatovať, že ocenenie testovanej transakcie CJS bolo v roku 2021 v súlade s princípom nezávislého vzťahu. OMTC 2,07% sa nachádza v rámci medzikvartilového rozpätia, t.j. medzi 2,02% a 4,78% ukazovateľa OMTC.

3.6. Predaj tovaru – Hotové výrobky

Spoločnosť CJS bola zapojená do vnútro podnikovej transakcie – predaj tovaru spoločnosti CJS Senica v roku 2021. Spoločnosť CJS je výhradným výrobcom pre spoločnosť CJS Senica, ktorá vykonáva činnosť predajcu tohto tovaru tretím osobám. Výrobky sa vyrábajú na základe dizajnu a špecifikácií spoločnosti CJS pod jej prísny dohľadom a vedením. Ako kompenzáciu za svoje výrobné činnosti má spoločnosť CJS nárok na poplatok vypočítaný ako súčet výrobných nákladov plus trhovú prirážku, ktorá sa určuje podľa zásad OECD transfer pricing princípov. Avšak, spoločnosť CJS si takúto prirážku nenárokuje. Výpočet ceny transferu – predaj tovaru je uvedený v nasledujúcej tabuľke:

Tabuľka 9 - Predaj tovaru

Predaj tovaru			
Bod	Náklad	CJS Senica	CJS
		<i>Správne ocenenie</i>	<i>Nesprávne ocenenie</i>
A	Náklady výroby (komponenty, suroviny atď.)	19 500 000 €	19 500 000
B	Marža (v %)	2,564%⁴³	11,111 %⁴⁴
C	Konečná cena (A*(100+B))	20 000 000 €	21 666 450 €
S	Marža (v eur)	414 000 €	2 000 000 €

Zdroj: vlastné spracovanie

Stanovenie ceny

Cena transferu bola zmluvnými stranami stanovená podľa metódy zvýšených nákladov. Pri výpočte predpokladáme, že obchodná marža v porovnateľných nezávislých transakciách sa pohybuje v rovnakom romedzí ako nami vypočítaný OMTC. (t.j. 2,02 – 4,78%)

3.6.1. Daňové dôsledky zlého určenia ceny transferu – predaj tovaru

Z vyššie uvedenej tabuľky vyplýva že pri nesprávnom ocenení transferu, nie len že prichádza k porušeniu ALP („arm´s lenght principle“), ale taktiež má takéto ocenenie vplyv na daň z príjmov. V našom prípade by spoločnosť navýšila svoj zisk o 1 666 450 €, čo by malo za dôsledok zvýšenie daňovej povinnosti o 349 954,5 €. Tento transfer prebiehal medzi dvoma tuzemskými spoločnosťami a tak tento zdaniteľný príjem ostáva na území slovenskej republiky. Logicky by sa tak dalo predpokladať, že je jedno či tento zisk zdaní jedna alebo druhá entita zo skupiny CJS, avšak opak je pravdou. V rámci transakcií realizovaných v rámci jedného štátu taktiež môže prísť ku zámernému znižovaniu základu dane. Našich spoločností sa tento prípad netýka, ale dôsledok, ktorý by táto transakcia mohla mať pokiaľ by sa spoločnosti nachádzali v inej ekonomickej situácii je zobrazený na schémach nižšie:

- V našom prípade (prvá schéma) sú obe spoločnosti ziskové, tým pádom to daňový dôsledok nebude mať v podstate žiaden a daň bude zaplatená či už jednou

⁴³ Údaj je zaokrúhlený na 3 des. miesta

⁴⁴ Údaj je zaokrúhlený na 3 des. miesta

alebo druhou spoločnosťou. Kumulatívny zisk oboch spoločností by bol 1 710 774 €. Čo by predstavovalo daňovú povinnosť vo výške 359 262,52 €.

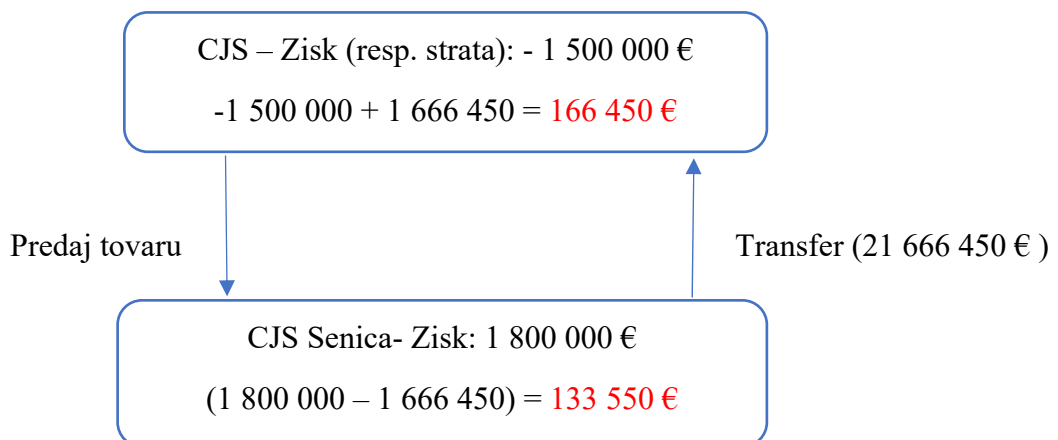
- V prípade že by CJS bola stratovou spoločnosťou (druhá schéma) by takáto transakcia mohla mať vplyv na daň zaplatenú jednotlivými spoločnosťami ale aj skupiny ako celku. Kumulatívny zisk skupiny za predpokladu že CJS by bola stratovou spoločnosťou by bol 300 000€, čo by predstavovalo daňovú povinnosť vo výške 63 000 €.

Schéma 6 - Reálna situácia CJS

Zdroj: Vlastné spracovanie

Schéma 7 - Situácia v prípade straty CJS

Zdroj: Vlastné spracovanie

Zo schém môžeme vidieť, že nesprávne určenie ceny transferu môže mať výrazný vplyv na daňovú povinnosť. Pokiaľ by neexistovali pravidlá transferového oceňovania, spoločnosti by mohli takýmto spôsobom „optimalizovať“ svoj zisk, resp. daňovú povinnosť na minimum. Na druhú stranu tieto pravidlá vytvárajú náklady spojené s prípravou dokumentácie externými spoločnosťami, prípadne vytvárajú náklady na ľudský kapitál v prípade, že si chce spoločnosť vyhotoviť dokumentáciu a jej náležitosti sama.

3.7. Predaj služby - manažérske služby

Spoločnosť bola zapojená do vnútropodnikovej transakcie – predaj manažérskych služieb spoločnosti CJS Senica v roku 2021. support). Manažérskou službou je poskytnutie služieb zamestnancov Spoločnosti závislej osobe. Keďže spoločnosti skupiny CJS si medzi sebou poskytujú tieto služby bez zmluvne upravených podmienok, obchody prebehli na základe konkrétnych objednávok.

Stanovenie ceny

Cena transferu bola zmluvnými stranami stanovená podľa metódy zvýšených nákladov. Pri výpočte predpokladáme, že obchodná marža v porovnateľných nezávislých transakciách sa pohybuje v rovnakom rozmedzí ako nami vypočítaný OMTC. (t.j. 2,02 – 4,78%)

Pre objednávky uskutočnené v tomto období sa suma určovala nasledovne:

Tabuľka 10 - Ocenenie miezd CJS – pre účely predaja manažérskych služieb

Položka			Cena (EUR / %)
Mzdové náklady	Consulting		100 €/hod
	Compliance	interné	150 €/hod
Cestovné náhrady			Skutočné náklady

Zdroj: Vlastné spracovanie

Tabuľka 11 - Predaj manažérskych služieb

Bod	Náklad	CJS Senica
		<i>Správne ocenenie</i>
A	Mzdové náklady	4 800 000 €
B	Cestovné náklady	150 000 €
C	Marža (v %)	1,010%⁴⁵
D	Konečná cena	5 000 000 €
S	Marža (v eur)	50 000 €

Zdroj: Vlastné spracovanie

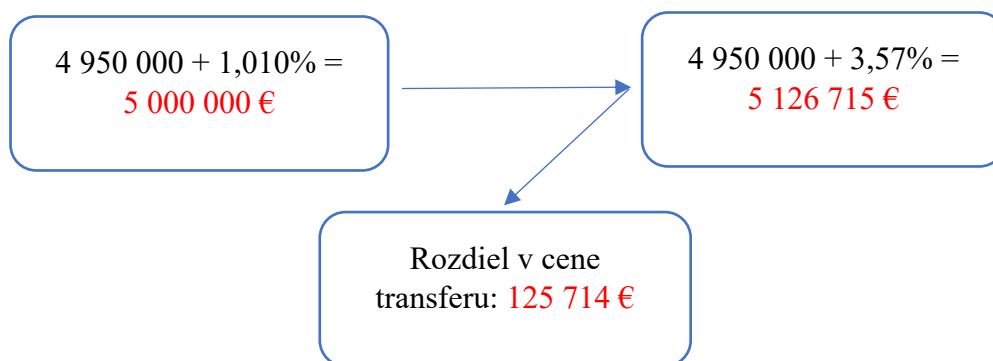
⁴⁵ Údaj je zaokrúhlený na 3 des. miesta

V prípade určenia ceny transferu vidíme, že marža, ktorá bola použitá pri tejto transakcii sa nenachádza v rámci medzikvartilového rozpätia. Pokiaľ sa chce CJS vyhnúť pokute a dorubeniu dane, musí maržu upraviť tak, aby spĺňala podmienky rozpätia.

3.7.1. Daňové dôsledky zlého určenia ceny transferu – predaj manažérskych služieb

V prípade zle stanovenej ceny transferu by mohli nastať dve situácie. V prvej situácii by subjektu mohlo byť poradcom, prípadne účtovným oddelením doporučené aby cenu, resp. maržu upravil tak, aby spĺňala podmienky nezávislého vzťahu. Druhá situácia, ktorá prichádza do úvahy je úprava základu dane v daňovom priznaní. Takáto úprava základu dane spôsobí, že subjekt si zvýši základ dane o hodnotu, ktorá zodpovedá rozdielu medzi skutočnou cenou transakcie a cenou transferu, ktorý zodpovedá princípu nezávislého vzťahu. Takáto úprava sa vykonáva nasledovne - pri vypĺňaní daňového priznania k dani z príjmov právnickej osoby je hneď ako druhá položka po výsledku hospodárenia pred zdanením hodnota rozdielu medzi účtovnou cenou a zistenou cenou obvyklou pri transakciách so závislými osobami. Tento rozdiel sa uvádza medzi položkami zvyšujúcimi základ dane na riadku 110 daňového priznania. Aj napriek tomu, že názov riadku hovorí o sumách, ktoré neoprávnene znížili príjmy, podľa Poučenia k vyplneniu daňového priznania sa na riadku 110 uvádza rozdiel zvyšujúci základ dane o ktorý sa ceny pri závislých transakciách líšia od cien, ktoré by boli použité v nezávislých transakciách, v prípade, že nie sú súčasťou výsledku hospodárenia uvedenom na riadku 100. Tento rozdiel nemusí vzniknúť len znížením príjmov, ale aj zvýšením výdavkov nad hodnotu nezávislej ceny. Dopad na základ dane je uvedený na schéme nižšie:

Schéma 8 - Zvýšenie základu dane CJS

Zdroj: Vlastné spracovanie

Na vyššie uvedenom príklade sme ilustrovali akým spôsobom by mohlo dôjsť k úprave ceny transferu. Takáto úprava by mala za dôsledok, že cena by bola vyššia. Tento

rozdiel bude pre spoločnosť CJS položka zvyšujúca základ dane a bude uvedená v daňovom priznaní nasledovne.

Obrázok 1 - Riadok 110 daňového priznania

Položky zvyšujúce výsledok hospodárenia alebo rozdiel medzi príjmami a výdavkami		
Sumy, ktoré neoprávnene znížili príjmy vrátane rozdielu podľa § 17 ods. 5 zákona a sumy nepeňažných plnení, ak nie sú súčasťou sumy v r. 100	110	125714.00

Zdroj: Vlastné spracovanie

Takéto zvýšenie základu dane pri v konečnom dôsledku mohlo mať pre spoločnosť CJS zvýšenie daňovej povinnosti o 26 399,94 €.

3.7.2. Problémy s dokazovaním vykonania služby

Dokazovanie v rámci vykonania služieb môže byť v niektorých prípadoch problém. Správca dane, resp. súdy majú na takéto transakcie osobitný pohľad. Na jednej strane je pochopiteľné, že vzhľadom na svoju nehmotnú povahu môžu byť takéto služby zneužívané na presúvanie ziskov. Je ťažké takéto služby oceniť a následne dokázať že úžitok z vykonanej služby má takú pridanú hodnotu, ktorá bola fakturovaná. V prípade služieb sa správa dane pozerá na viacero aspektov a v súvislosti s nimi si pýta dodatočné doklady. Spoločnosť, ktorá realizuje takúto významnú transakciu v rámci predaja manažérskych služieb by mala o vykonávaní tejto služby viesť potrebnú dokumentáciu. Pod dokumentáciou môžeme rozumieť:

- 1) Bežné:
 - Zmluvy (zamestnancov, ktorý tieto služby vykonávajú)
 - Rozpis hodín
 - Rozpis sadzieb za vykonávané služby
- 2) Špecifické:
 - Nahrávky/zápisnice z meetingov a pod.

Dôkladná dokumentácia môže uľahčiť priebeh konania a preukázať či transakcia bola relevantná. Autority v tomto prípade budú sledovať či konkrétna transakcia bola:

- a) Skutočne vykonaná (či sa nejedná o fiktívnu službu len na účel zníženia dane)
- b) Potrebná (napr. pokiaľ by sa jednalo o transakciu, ktorá súvisí s HR a závislá osoba už HR oddelenie má a toto oddelenie je schopné a kompetentné vykonávať tie isté funkcie, ktoré by boli vykonané na základe tejto transakcie, tak takáto transakcia by mohla byť z pohľadu správcu dane zbytočná.)

- c) Odberateľ z nej má úžitok (takýto prípad by mohol nastať v prípade predaja marketingových služieb v skupine. Pokiaľ marketing zastrešuje materská spoločnosť bola by takáto transakcia taktiež zbytočná a v podstate by z nej odberateľ nemal žiadnu pridanú hodnotu.)

V rámci posudzovania odôvodnenosti predaja jednotlivých služieb je dôležité poznať funkčnú, rizikovú a majetkovú štruktúru spoločnosti. Na základe týchto faktov je potom možné určiť, ktorá entita skupiny znáša riziko a do akej miery.

3.7.3. Rozsudok súdu SR v súvislosti s fakturáciou manažérskych služieb

„Podporujúcim dokumentom pri našom tvrdení o komplexnosti a zložitosti dokazovania, či bola skutočne služba vykonaná je rozsudok najvyššieho súdu SR - 8Sžf/15/2015. Žalobcovi (Coca-Cola HBC Slovenská republika, s.r.o.) bol vyrúbený rozdiel dane z príjmov právnickej osoby z dôvodu, že správca dane subjektu neuznal výdavky na manažérske služby. Subjekt v rámci konania argumentoval že ceny transferu boli stanovené na základe dokumentov (zmluvy, faktúry a nejasná kalkulácia), ktoré poskytol správcovi. Podľa správcu dane však neboli poskytnuté dostatočné dôkazy o reálnom uskutočnení manažérskych služieb a preto nemohli byť uznané v ich plnej výške. Subjekt neposkytol dodatočné dôkazy preukazujúce reálne poskytovanie fakturovaných služieb. Napríklad elektronickú komunikáciu, záznamy z rokovaní, atď. Zároveň subjekt nepreukázal že by vznikol úžitok z poskytovaných služieb a tým teda spochybnil že stanovená cena bola v súlade s princípom nezávislého vzťahu. Súd tento rozsudok uzavrel tak že subjektu uznal iba 50% výdavkov na manažérske služby. S odôvodnením že subjektom nebola preukázaná ani úhrnná výška nákladov vynaložených na manažérske služby. Zároveň nebolo preukázané, či žalobcovi boli poskytnuté služby aj v oblastiach, ktoré si zabezpečoval sám prostredníctvom svojich oddelení, či služby skupiny boli skutočne využívané aj žalobcom, keďže žalobca nepredložil žiadny konkrétny výstup týchto služieb.“⁴⁶

3.8. Nákup služby – Logistické služby

Spoločnosť CJS bola zapojená do vnútropodnikovej transakcie – nákup logistických služieb (ďalej len „LC“) od spoločnosti CJS Logistické centrum v roku 2021. Logistické centrá vznikli za účelom zabezpečenia komplexného veľkoobchodného zásobovania celým sortimentom potravinárskeho a základným sortimentom drogistického tovaru, teda integráciou veľkoobchodnej činnosti došlo k vytvoreniu LC, ktorých akcionárom je CJS. LC

⁴⁶ Rozsudok najvyššieho súdu SR - 8Sžf/67/2014

sa nachádzajú v daných geografických lokalitách podľa predajní jednotlivých družstiev CJS. LC zabezpečujú skladovanie a logistiku pre CJS a jednotlivé družstvá, vyhľadávajú lokálnych dodávateľov a dohadujú zmluvné podmienky nákupu a predaja lokálneho tovaru.

Stanovenie ceny

Skupina družstiev CJS je jediným odberateľom logistických služieb od CJS Logistických centier a preto transferová cena transakcie bola zmluvnými stranami stanovená podľa metódy čistého obchodného rozpätia - TNMM. Dôvodom prečo nebola vybraná metóda zvýšených nákladov je ten, že v rámci spoločnosti CJS LC neexistujú porovnateľné transakcie voči tretím osobám.

Tabuľka 12 - Logistické služby

Bod	Náklad	CJS Log. centrum
		<i>Správne ocenenie</i>
A	Logistika	9 550 000 €
B	Marža (v %)	4,712%⁴⁷
C	Konečná cena	10 000 000 €
S	Marža (v eur)	450 000 €

Zdroj: Vlastné spracovanie

Tabuľka vyššie zobrazuje spôsob ocenenia logistických služieb poskytnutých CJS logistickým centrom. Zisková prirážka, resp. marža je v súlade s princípom nezávislého vzťahu a tak by mala byť vo všeobecnosti akceptovaná správcom dane.

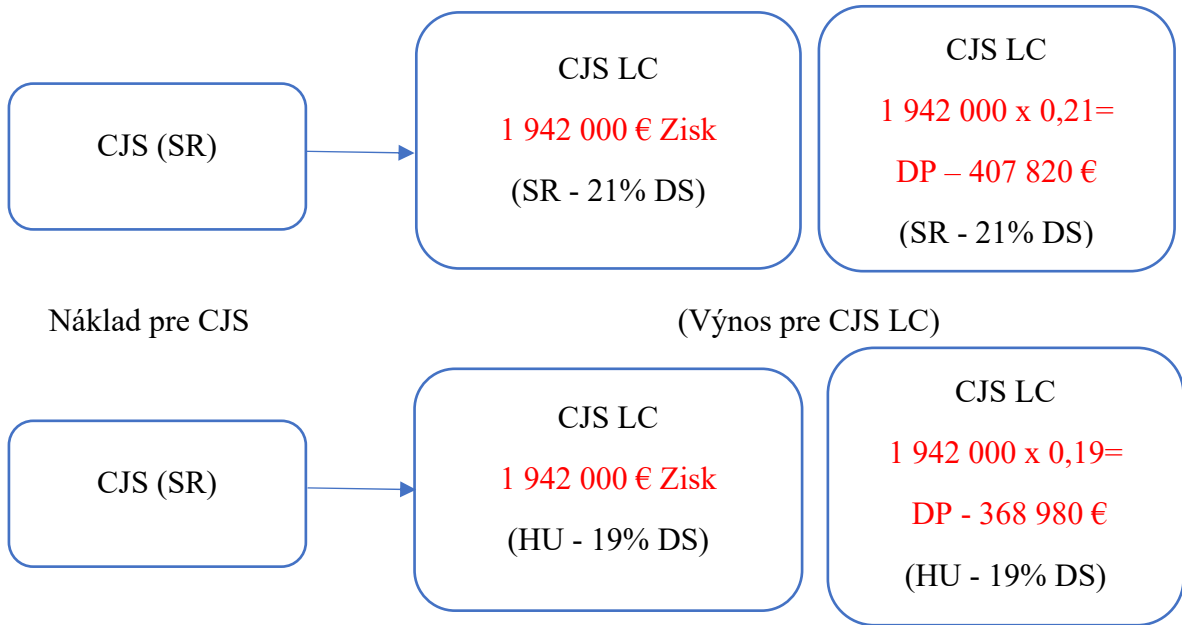
3.8.1. Daňové dôsledky zlého určenia ceny transferu – nákup logistických služieb

V podkapitole 3.7.1. (*Daňové dôsledky zlého určenia ceny transferu – predaj manažérskych služieb*) sme opisali ako nízka, resp. nižšia cena transferu vplýva na základ dane. V tomto prípade sa pozrieme na opačný prípad kedy by sa mohlo stať, že správca dane bude mať záujem na tom aby sa cena transferu upravila na nižšiu. Môže tak urobiť z dôvodu, že marža, ktorú si subjekt stanovil pri týchto službách je síce v rámci medzikvartilového rozpätia, ale nachádza sa blízko jeho vrchnej hranice. Správca dane by tak mohol nadobudnúť domnienku, že transakcia poskytnutá CJS Logistické centrum bola zámerne precenená na účely zníženia daňovej povinnosti CJS. V našom prípade je však takáto

⁴⁷ Údaj je zaokrúhlený na 3 des. miesta

argumentácia irelevantná a to aj vzhľadom na to, že obe spoločnosti sú ziskové. Obe spoločnosti sa nachádzajú na území SR a tak nemôže prísť ku kráteniu, resp. účelovému presunu ziskov. Signifikantný vplyv by mala táto transakcia v prípade, že by sa CJS logistické centrum nachádzalo v zahraničí. Táto situácia je zobrazená na schéme nižšie:

Schéma 9 - Vplyv transakcie na výšku dane v SR a zahraničí

Zdroj: Vlastné spracovanie

Schéma vyššie evokuje, že rovnaká transakcia môže mať rôzne dopady na výslednú daňovú povinnosť v prípade, že sa jedná o cezhraničnú transakciu. Skupina CJS by v tomto prípade vytvorila úsporu na dani 38 840 €. Takáto optimalizácia by však bola pre spoločnosť CJS zbytočnou, pretože Logistické centrá sú geograficky alokované na miestach, kde sa nachádzajú jednotlivé predajne družstiev CJS. Preto náklady, ktoré by museli byť dodatočne vynaložené na logistiku by neboli vykompenzované úsporou na dani.

3.9. Výsledky a odporúčania

Spôsob určovania ceny transferu môže byť efektívnym spôsobom znižovania základu dane nadnárodných spoločností, ale aj tuzemských skupín. Na druhú stranu môžu transakcie medzi závislými osobami vytvárať nadbytočné náklady spojené s tvorbou dokumentácie, prípadnými súdnymi spormi o tom, či cena bola alebo nebola určená v súlade s princípom nezávislého vzťahu.

Problematika transferového oceňovania z nášho subjektívneho pohľadu stráca význam v prípade, že sa transakcia realizuje medzi dvoma ziskovými a tuzemskými

spoločnosťami. V takomto prípade je irelevantné ktorý zo subjektov daň zaplatí, pretože finálne zaťaženie bude rovnaké. Pozitívnym krokom v rámci úpravy legislatívy transferového oceňovania by mohla byť možnosť dokumentovať len významné transakcie, medzi závislými osobami pričom jedna z nich vykazuje, resp. vykazovala stratu v minulých obdobiach.

Transferová dokumentácia a analýzy s ňou spojené môžu byť pre spoločnosti efektívny nástroj v rámci cenotvorby alebo konkurencieschopnosti na trhu. Umožňuje monitorovať trh, sledovať vývoj cien alebo ziskových prirážok, ktoré majú porovnateľné spoločnosti. Pri dôkladnej analýze dokážu podniky zistiť aké produkty alebo služby poskytuje konkurenčné prostredie. Dokumentácia tak nemusí byť iba obligatórnou záležitosťou na dokazovanie opodstatnenosti cien transferov realizovaných v zdaňovacom období.

Odporúčaním voči subjektom je hlavne dôsledná dokumentácia príslušných transakcií so závislými osobami. Nadnárodné spoločnosti takéto transakcie najčastejšie riešia generalizovanými zmluvami, ktoré podpisuje každá entita zo skupiny (aj tie, ktoré predmetné transakcie nerealizujú). Tieto zmluvy obsahujú detailný opis ceny transferu, jeho tvorbu a opis funkcií jednotlivých zmluvných strán. Takéto zmluvy sa uvádzajú ako prílohy ku transferovej dokumentácii a tvoria jej nedielnu súčasť. Ďalším odporúčaním je vyvarovanie sa hraničným hodnotám medzikvartilového rozpätia. Aj napriek tomu, že benchmark analýza sa považuje za smerodajný ukazovateľ v rámci tvorby cien transferu, je to veľmi subjektívny nástroj. Pokiaľ by sa analýza realizovala dvomi nezávislými daňovými poradcami, výsledky tejto analýzy by mohli byť relatívne veľmi odlišné. Pokiaľ však daňovník má k dispozícii výsledok benchmarku a jeho marža sa nachádza na vrchnej alebo spodnej hranici medzikvartilového rozpätia, môže mu správca dane dorubiť daň, resp. zvýšiť základ dane.

Ďalšie odporúčanie sa týka stratových spoločností. Pokiaľ je v rámci skupiny spoločnosť, ktorá neznáša žiadne riziká, teda funguje ako tzv. „zmluvný výrobca“, takáto spoločnosť by nemala vykazovať stratu za zdaňovacie obdobie. Dôvodom toho je, že pokiaľ spoločnosť má odberateľa iba v rámci skupiny a všetky rozhodnutia (o výrobe, marketing, R&D, etc.) sa realizujú na centrálnej úrovni, tak spoločnosť by mala byť zisková, samozrejme za predpokladu, že nenastanú žiadne neočakávané udalosti (napr. COVID-19, konflikt na Ukrajine). V takomto prípade môže správca dane dorubiť daň do takej výšky,

akú správca identifikuje ako adekvátnu mieru ziskovosti pre konkrétnu spoločnosť. Subjektom je v takomto prípade dorubená daň a navyše udelená pokuta.

Posledným odporúčaním v súvislosti s transferovým oceňovaním je príprava na súdne spory. Subjekty v konaní znášajú „dôkazné bremeno“. To znamená, že správca dane kladie otázky, požaduje dokumenty a daňovník sa snaží preukázať že všetky úkony, ktoré boli vykonané sú legitímne a podložené. Tento proces môže pôsobiť veľmi jednostranne pretože nadnárodné spoločnosti, ktoré pôsobia na území Slovenskej republiky sú väčšinou „zmluvnými výrobcami“. To znamená, že jediné riziká, ktoré znášajú tak je riziko výroby. Ostatné riziká sú centralizované na úrovni materskej spoločnosti, prípadne inej správcovskej spoločnosti. Niektoré spoločnosti však znášajú viac rizík a aj napriek tomu im podľa správca dane ostáva štatút „zmluvného výrobcu“. Takéto spoločnosti sa v rámci sporov nedokážu efektívne brániť a preto cieľom nie je súdny spor vyhrať a tým pádom nemusieť platiť pokutu, prípadne dorubenú daň. Hlavným cieľom pre takto „nesprávne posúdené“ spoločnosti je zmiernenie dopadov a výšky dorubenej dane. Mohli by sme povedať, že subjekty v sporoch týkajúcich sa transferového oceňovania sú v „podradenej“ pozícii a táto pozícia nevyplýva obligatórne zo zákona, ale zo samotnej subjektívnej povahy transferového oceňovania.

4. Záver

Na začiatku sme definovali a vymedzili pojem transferové oceňovanie z teoretického hľadiska. Definovali sme si ekonomickú podstatu tohto pojmu a kvantifikovali náležitosti s ním súvisiace. Poskytuje nám podrobný opis transakcií realizovaných medzi závislými osobami, vysvetľuje spôsob ocenia jednotlivých transferov pričom sa opiera o tuzemskú ale aj medzinárodnú legislatívu. Môže mať významný vplyv na výšku základu dane. V súvislosti so znižovaním základu dane môže byť použité ako nástroj na presúvanie ziskov či už v rámci jedného štátu alebo v rámci medzinárodnej štruktúry. Predstavuje obligatórnu záležitosť pre spoločnosti realizujúce transakcie so závislými osobami a rozsah dokumentácie je špecificky legislatívne upravený pre krajinu v ktorej sa dokumentácia vyhotovuje.

Bližšie sme sa pozreli na modelovanie cien transferov a to ako je kreovaná transferová dokumentácia fiktívnej spoločnosti CJS. Na základe špecifikácie pojmu transferové oceňovanie sme dokázali bližšie pochopiť podstatu a fungovanie tohto procesu. Globalizácia predstavuje pre podnikateľské subjekty možnosť expandovať svoje pôsobenie po celom svete. Takáto expanzia prináša možnosti a spôsoby ako minimalizovať prípadne modifikovať základ dane podľa potrieb daňovníkov. Takéto presúvanie ziskov a neoprávnené znižovanie základu dane je pre štáty stratou príjmov do štátneho rozpočtu. Preto vznikli pravidlá, ktoré odporúčajú štátom aby do svojich legislatív implementovali nástroje na zamedzenie agresívneho daňového plánovania alebo neoprávneného znižovania základu dane. Krajiny nie sú viazané týmito odporúčaniami ale v rámci svojich vlastných záujmov sa OECD guidelines stala kľúčovým dokumentom, ktorý je používaný či už správcami dane alebo samotnými subjektmi. Spoločnosť CJS realizovala v roku 2021 viacero transakcií so závislými osobami. Spôsob a odôvodnenie postupu pri stanovovaní ceny transferov je vysvetlený na príkladoch. V práci poukazujeme aké sú dôsledky nesprávneho stanovenia ceny transferov, aké dôsledky z toho vyplývajú a akým spôsobom sa im spoločnosti môžu vyhnúť.

Spoločnosť CJS vo svojich transakciách nevyužila ceny transferov na neoprávnené znižovanie dane alebo presúvanie ziskov. Túto spoločnosť sme použili ako porovnávací prvok na to ako by sa situácia menila pokiaľ by jej transakcie neboli ocenené správne, resp. aký vplyv by takáto nesprávne ocenená transakcia mala na daňovú povinnosť spoločnosti. Na príkladoch môžeme pozorovať že transferové oceňovanie je prostriedok na presúvanie ziskov alebo znižovanie základu dane, ale určite nie efektívnym. V rámci neustále sa

vyvíjajúcej legislatívy v oblasti medzinárodného zdaňovania, nemôžeme transferové oceňovanie považovať za efektívny spôsob. V rámci tejto problematiky je stále priestor na manévrovanie a v závislosti od jej subjektívnej povahy je často veľmi náročné preukázať, že ceny transferu boli stanovené správne. Zneužívanie transferových cien môže viesť nie len k následnému zvýšeniu správcom ale aj dodatočným pokutám, či nákladom. To naopak znamená, že štát má k dispozícii kontrolný prostriedok, ktorý bude minimalizovať presúvanie ziskov do iných krajín. Problematika transferového oceňovania je komplexnou témou a záver práce sme venovali naším postrehom a odporúčaniam, ktoré subjektom môžu pomôcť v rámci prípravy dokumentácie, prípadne prípravy na daňovú kontrolu.

Transferové oceňovanie sa ukázalo byť ako úspešný nástroj na zamedzenie presúvania ziskov alebo znižovania základu dane. Tento efekt môže byť posilnený aj zjednocovaním daňového práva alebo vývojom medzinárodného zdaňovania. V poslednom období môžeme pozorovať rastúci trend dane, ktorá bola dodatočne vybraná na základe transferovej dokumentácie. Rovnako môžeme pozorovať zjednodušovanie organizačných štruktúr veľkých nadnárodných spoločností, ktoré využívali holdingové štruktúry na účely daňovej optimalizácie. Záverom nášho skúmania je, že vývojom a zjednocovaním daňovej legislatívy sa význam a efektivita transferové oceňovania bude neustále zvyšovať. Kľúčovým pre zlepšenie efektivity transferového oceňovania by mohlo byť zjednotenie pravidiel tvorby dokumentácie a posudzovania transakcií, keďže tieto pravidlá si určuje každá krajina samostatne.

Zoznam použitej literatúry

1. KOČIŠ, Michal: Úvod do práva transferového oceňovania. Wolters Kluwer, Bratislava 2015, ISBN 978-80-8168-226-1, str. 19
2. Transfer Pricing Guidelines for Multinational Enterprises and Tax Administrations, [online], [cit. 2023-11-10] Dostupné na: https://read.oecd-ilibrary.org/taxation/oecd-transfer-pricing-guidelines-for-multinational-enterprises-and-tax-administrations-2022_0e655865-en
3. BÁNOCIOVÁ, Anna; MARTINKOVÁ, Slavomíra. VPLYV TRANSFEROVÉHO OCEŇOVANIA V ČINNOSTI PODNIKOV. Aktuálne otázky trvalo udržateľného rozvoja miest a obcí, 2017, 21 s., [online], [cit. 2024-03-10], Dostupné na: <https://unibook.upjs.sk/img/cms/2017/fvs/aktualne-otazky-2017-final.pdf>
4. BAŠTINCOVÁ, Anna. Daňové dôsledky transferového oceňovania zahraničných závislých osôb. Economics And Informatics, 2015, 13.2.c, [online], [cit.2023-11-10], Dostupné na: <https://ei.fhi.sk/index.php/EAI/article/view/15>
5. Transferové oceňovanie premium. InAktuálne zmeny v transferovom oceňovaní pre rok 2023 [online], [cit. 2023-11-10], Vydanie Bratislava, 2023. dostupné na <https://transferoveocenovanie.uad.sk/>
6. CENIGOVÁ, A.: Podvojný účtovníctvo podnikateľov 2022 [Double-entry bookkeeping of entrepreneurs 2022], Bratislava: Ceniga, 2022. ISBN: 9788097327422
7. BALÁŽI, Filip, LAZORÍKOVÁ, Elena. (2022). Transfer Pricing of Domestic Controlled Transactions in the Conditions of the Slovak Republic. Financial Law Review., str. 18,19,
8. SOJKA, Vlastimil; BARTOŠOVÁ, Monika; FEKAR, Pavel; MAŠEK, Jan; NEŠLEHA, Matěj; VAŇOUSOVÁ, Ivana. Mezinárodní zdanění příjmů. Smlouvy o zamezení dvojího zdanění a zákon o daních z příjmů. 4. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2017. 360 s. ISBN 978-80-7552-688-5. Kapitola 5, s. 203–215.

9. FEINSCHREIBER, Robert. KENT, Margaret. Transfer pricing handbook : Guidance on the OECD regulations. Hoboken : Wiley, 2012. 429 s. ISBN: 97811183476147, str.3,4
10. RONNES, s.r.o. História a vznik transferového oceňovania [online], [cit. 2023-11-12] Dostupné na: <https://profitransferoveocenovanie.sk/historia-a-vznik-transferoveho-ocenovania/>
11. MYDLÁR, G.: Súčasný trendy v transferovom oceňovaní a jeho právna úprava. [Rigorózna práca]. Univerzita Komenského v Bratislave. Právnická fakulta. Katedra finančného práva. Bratislava: UK, 2021, s. 82 a nasl.
12. BERAN, TOŠKO, KAČALJAK: Bulletin Slovenskej komory daňových poradcov, ročník 2021, Dátum vydania 20.9.2021
13. PUTRA, Agung Laksana; SAPTONO, Halim Widi. Comparability Analysis in Transfer Pricing: Problem and Guideline in Selecting the Most Appropriate Method. Journal of Research in Business and Management, 2021, 9.1: 18-25., [online], [cit. 2023-11-12] Dostupné na: <https://www.questjournals.org/jrbm/papers/vol9-issue1/3/D0901031825.pdf>
14. FEINSCHREIBER, Robert. KENT, Margaret. Transfer pricing handbook : Guidance on the OECD regulations. Hoboken : Wiley, 2012. 429 s. ISBN: 97811183476147. str.178
15. PACCES AM. Procedural and Substantive Review of Related Party Transactions: The Case for Noncontrolling Shareholder-Dependent Directors. In: Enriquez L, Tröger TH, eds. The Law and Finance of Related Party Transactions. International Corporate Law and Financial Market Regulation. Cambridge University Press; 2019:181-217, [online], [cit. 2023-11-14] Dostupné na: <https://ssrn.com/abstract=3167519>
16. MUZYCHUK, M.; FOMINA, O. Functions, Assets and Risk Analysis in the Preparation of Transfer Pricing Documentation. Universal Journal of Accounting and Finance, 2021, 9: 5., [online], [cit. 2023-11-14], Dostupné na: <https://www.hrpub.org/download/20210930/UJAF5-12224472.pdf>

17. DE MOOIJ, Ruud; LIU, Li. At a cost: The real effects of transfer pricing regulations. IMF Economic Review, 2020, 68: 268-306. [online], [cit. 2023-11-15] Dostupné na: <https://www.imf.org/en/Publications/WP/Issues/2018/03/23/At-A-Cost-the-Real-Effects-of-Transfer-Pricing-Regulations-45734>
18. SOJKA Vlastimil, BARTOŠOVÁ Monika, FEKAR Pavel, MAŠEK Jan, NEŠLEHA Matěj, VAŇOUŠOVÁ Ivana. Mezinárodní zdanění příjmu. Smlouvy o zamezení dvojího zdanění a zákon o daních z příjmu. 4. vydání, Wolters Kluwer 2017, str. 315-325, ISBN: 978-80-7552-689-2
19. CHOI, Jay Pil; FURUSAWA, Taiji; ISHIKAWA, Jota. Transfer pricing regulation and tax competition. Journal of International Economics, 2020, 127: 103367., [online], [cit. 2023-11-12], Dostupné na: www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0022199620300829.
20. ROGERS, Helen; OATS, Lynne. Transfer pricing: changing views in changing times. In: Accounting Forum. Routledge, 2022. p. 83-107., [online], [cit. 2023-11-12]. Dostupné na: www.researchgate.net/publication/352929698_Transfer_pricing_changing_views_in_changing_times
21. NURAINI Sari; RIRIN Susanti Hunar: Analysis method of transfer pricing used by multinational companies related to tax avoidance and its consistencies to the arm's length principle. Binus business review, November 2015, 341-355s., [online], [cit. 2023-11-12], Dostupné na: journal.binus.ac.id/index.php/JBSE/article/view/1903
22. KOČIŠ, Michal: Transferové oceňovanie v roku 2020: Porovnanie v transferovom oceňovaní a výber metódy – praktické aspekty 2017. [online], [cit. 2023-11-14], Dostupné na: <https://www.danovecentrum.sk/odborny-clanok/porovnavanie-v-transferovom-ocenovani-a-vyber-metody-prakticke-aspekty.htm>
23. KORB, Donald, L., 2008. volume 3, SHELTERS, SCHEMES, AND ABUSIVE TRANSACTIONS: WHY TODAY'S THOUGHTFUL U.S. TAX ADVISORS SHOULD TELL THEIR CLIENTS TO "JUST SAY NO" In: Tax and Corporate Governance Berlin: Springer Berlin Heidelberg, p. 291. ISBN : 978-3-540-77275-0

Zákony, usmernenia, metodické pokyny a rozsudky SR

1. Zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov
2. Zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov, § 2 písm. o)
3. Zákon o dani z príjmov č. 595/2003 Z.z. v znení neskorších predpisov, par. 6 ods. 3
4. Usmernenie Ministerstva financií Slovenskej republiky č. MF/020061/2022-724
5. Rozsudok najvyššieho súdu SR - 8Sžf/15/2015
6. Metodický pokyn k aplikácii metód transferového oceňovania MF SR
7. Údaje o daňových kontrolách - opendata.financnasprava.sk

OECD

1. OECD Transfer Pricing Guidelines for Multinational Enterprises and Tax Administrations 2022, [online], [cit. 2023-11-12], Dostupné na: https://read.oecd-ilibrary.org/taxation/oecd-transfer-pricing-guidelines-for-multinational-enterprises-and-tax-administrations-2022_0e655865-en
2. OECD Transfer Pricing Guidelines for Multinational Enterprises and Tax Administrations 2022, page. 139
3. OECD Transfer Pricing Guidelines for Multinational Enterprises and Tax Administrations 2022, page. 140
4. Smernica OECD, vydanie 2022, odsek 2.15
5. Smernica OECD, vydanie 2022, odsek 2.30
6. Smernica OECD, vydanie 2022, odsek 2.45
7. OECD - Ending offshore profit shifting – [Online], [cit.2024-03-14], Dostupné na: <https://www.oecd.org/about/impact/ending-offshore-profit-shifting.htm>,